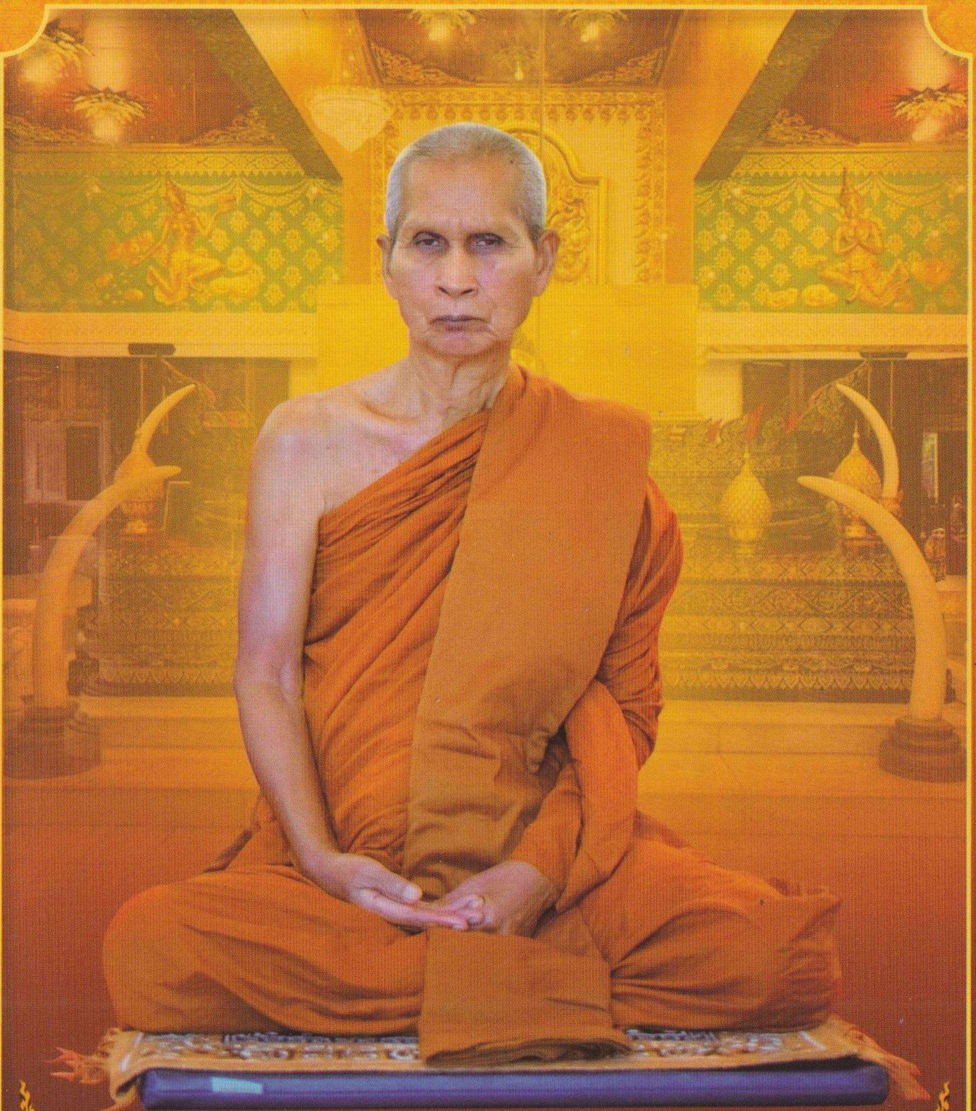

อัตชีวประวัติ

พระครูปลัดสุวัฒนญาณคุณ

(สามเรือน ปุญฺเญสโก)

เจ้าอาวาสวัดอโศการาม

ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

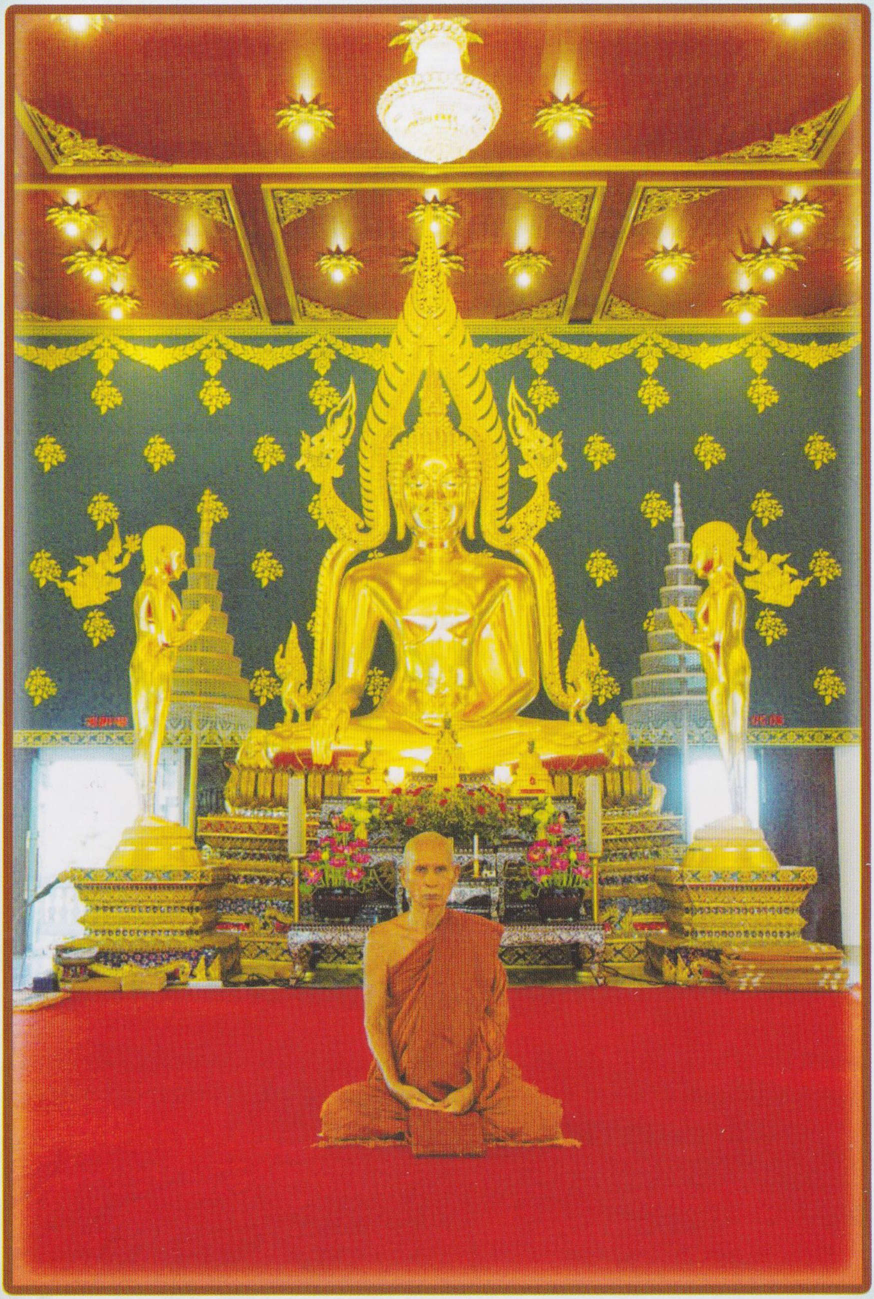

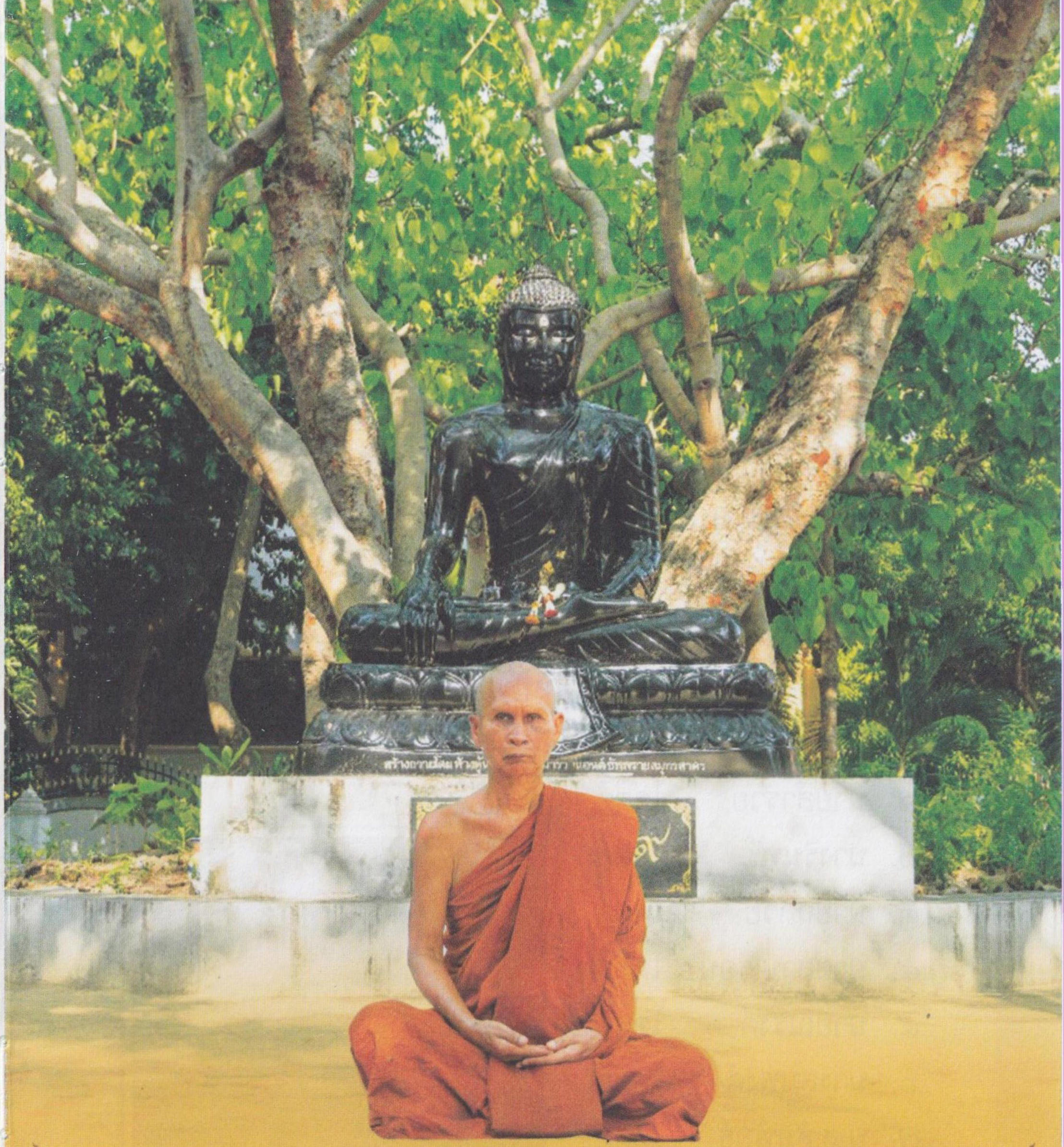

อัตชีวประวัติ

พระครูปลัดสุวัฒนญาณคุณ

(สามเรือน ปุญฺเญสโก)

เจ้าอาวาสวัดอโศการาม

ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

อัตชีวประวัติ

ประวัติปฐมวัย

พระมหาสามเรือน ปุญฺเณสโก นามเดิมว่า นายสามเรือน โดดสู้ เกิดเมื่อ วันที่ ๒ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ ตรงกับวันพฤหัสบดี แรม ๕ ค่ำ เดือน ๘ ปีมะเมีย พื้นเพเดิมเป็นชาวจังหวัดสมุทรปราการ

บิดาชื่อเหมือน โดดสู้ มารดาชื่อเย็น โดดสู้ เราเป็นคนที่ ๔ จากพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันทั้งหมด ๑๐ คน ดังนี้

๑.	นายสำรวย	โดดสู้
๒.	นางรินทร์	โดดสู้
๓.	นายฉลวย	โดดสู้
๔.	นายสามเรือน	โดดสู้
๕.	นายณรงค์	โดดสู้
๖.	นางสมพงศ์	โดดสู้
๗.	น.ส.สัมพันธ์	โดดสู้
๘.	นายสมพักต์	โดดสู้
๙.	น.ส.ลำพวน	โดดสู้
๑๐.	น.ส.ประไพร	โดดสู้

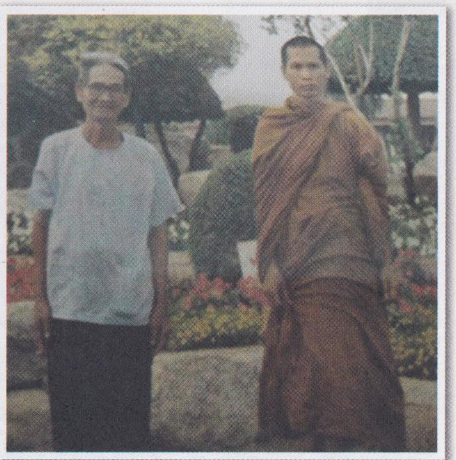

โยมบิดา และ พระอาจารย์สามเรือน

อุปสมบท

พ.ศ. ๒๕๐๙ อายุ ๒๕ ปี อุปสมบท เป็น พระภิกษุ เมื่อวันที่ ๒๖ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ เวลา ๑๔.๒๘ น. ณ พัทธสีมาอุโบสถวัดอโศการาม ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมี พระราชวรคุณ เป็นพระอุปัชฌาย์, พระครูพรหมวิหาร เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และ พระอาจารย์บุญมี เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ได้รับฉายานามว่า **"ปุญฺเณสโก"**

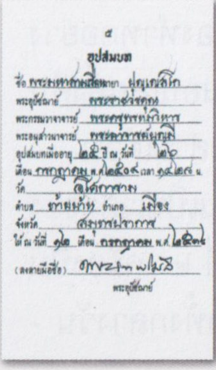
๕

อุปสมบท

ชื่อ [illegible] ฉายา ปุญฺเณสโก

พระอุปัชฌาย์ [illegible]

พระกรรมวาจาจารย์ [illegible]

พระอนุสาวนาจารย์ [illegible]

อุปสมบทเมื่ออายุ ๒๕ ปี ณ วันที่ ๒๖

เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ เวลา ๑๔.๒๘ น.

วัด [illegible]

ตำบล [illegible] อำเภอ [illegible]

จังหวัด [illegible]

ให้ ณ วันที่ ๑๒ เดือน [illegible] พ.ศ. [illegible]

(ลงลายมือชื่อ) [illegible]

พระอุปัชฌาย์

เราพระอาจารย์สามเรือนได้เรียบเรียงและเขียนบันทึกถึงเหตุการณ์ในอดีตของเราไว้มีใจความ ดังนี้

ก่อกำเนิด เป็น เด็กชาย หรือ นายสามเรือน โดดสู้

แม่ของเราได้พูดให้เราฟังว่า ก่อนที่เราจะมาปฏิสนธิในครรภ์ แม่ของเราได้นอนหลับไปแล้วฝันว่าได้ไปทำบุญที่วัด พอทำบุญตักบาตรเสร็จแล้วได้เดินลงไปที่ใต้ถุนศาลาวัดมองไปเห็นสร้อยทองคำหนึ่งเส้น ลักษณะเป็นสายสร้อยเส้นยาวๆ แม่บอกว่าได้เก็บเอามาแต่สายสร้อยเส้นนั้น มันจมดินมีดินติดอยู่มากแม่ก็เลยเก็บเอามาไว้ที่บ้าน เมื่อทำบุญเสร็จแล้วในเวลาต่อมาแม่ก็ตั้งครรภ์ แม่บอกว่าพอเราเกิดมาแล้วเป็นเด็กที่เลี้ยงยากอย่างยิ่งเพราะร้องทั้งวัน ตอนกลางคืนก็ร้องทั้งคืน ลำบากมากต้องทำทุกอย่างให้เราหยุดร้องและแม่ก็ยังเล่าให้ฟังอีกว่าแม่ไม่ได้นอนเลยทั้งคืนในเวลากลางวันก็มิได้พัก เป็นอยู่อย่างนี้เป็นเวลาถึงสามเดือน

ในเวลานั้นเป็นเวลาของสงครามโลกครั้งที่ ๒ เครื่องบินก็บินมาทิ้งระเบิดทั้งกลางวัน - กลางคืน ในเวลากลางคืนทางราชการเขาให้ชาวบ้านทุกคนห้ามจุดไฟ ถ้าเครื่องบินมันเห็นแสงไฟมันจะทิ้งลูกระเบิด เพราะเครื่องบินมันจะนึกว่าเป็นค่ายทหารของญี่ปุ่น ช่วงนั้นเป็นเวลาที่ชาวบ้านลำบากกันมากๆ คนที่อยู่ใกล้กับบ้านของ

เราก็นอนกันไม่หลับ ช่วงที่เราร้องมากๆ ชาวบ้านก็เอายามาให้แม่หลายอย่าง เอามาทาตามตัวเราบ้าง ให้กินบ้าง แต่ก็ไม่ได้ผล ยังร้องอยู่อย่างนั้นจนแม่ของเราทนไม่ไหวก็เลยโยนเราที่อยู่ในเบาะให้กับโยมแจ้งหรือโยมแจ่มเราก็จำชื่อไม่ได้ ที่โยมแม่ของเราเล่าให้เราฟัง แม่บอกกับเราว่าพอโยนเราให้โยมแจ้งหรือโยมแจ่มแล้วเขาก็เอาเราไป เขาบอกว่าเราเป็นลูกของเขาเท่านั้นแหละแม่บอกว่า

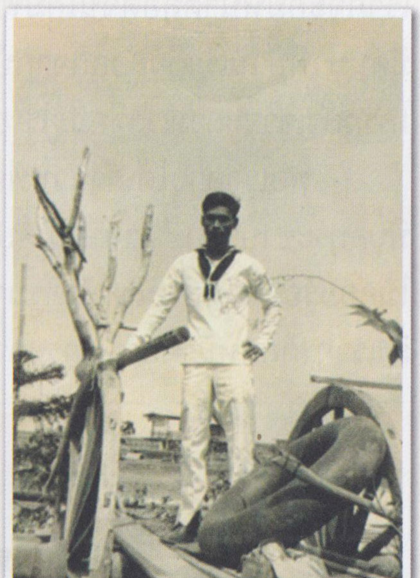

เราหยุดร้องทันทีเลย แล้วโยมที่รับเราเอาไว้เขาบอกกับแม่ของเราว่าฉันขอฝากลูกของฉันไว้กับพี่เย็นด้วย ประเดี๋ยวฉันจะมารับไปเลี้ยงเอง แม่ของเราบอกกับเขาว่าเด็กคนนี้เลี้ยงยากเหลือเกิน

เมื่อเราโตขึ้นมาอายุได้ประมาณสี่ขวบหรือห้าขวบ ตอนนั้นเป็นเวลาตอนเย็นๆ ประมาณห้าโมงเย็นนี่แหละ เรากำลังอยู่กับน้องชายชื่อณรงค์มีคนมากินเหล้ากันที่บ้านของเราประมาณห้าคนคือ น้ารวม น้าพราย โยมพ่อ ตาไกล และตาเติม เหล้านั้นเป็นเหล้าเถื่อนที่เรารู้ว่าเป็นเหล้าเถื่อนเพราะมันอยู่ในไหตั้งอยู่กลางวงเหล้า คนที่ชื่อตาไกลนั้นเป็นหมอดูลักษณะของคน

เขาจ้องมองมาที่เราสักครู่หนึ่งแล้วเขาก็พูดขึ้นมาว่าได้ **“เด็กคนนี้โตขึ้นในภายภาคหน้าจะไม่ได้นุ่งกางเกงและจะไม่ได้ใส่เสื้อ”** แต่ไม่มีใครสนใจในคำพูดของตาไกลหมอดูเลยแล้วเขาก็กินเหล้ากันต่อไป

เมื่อเราอายุได้ประมาณเจ็ดหรือแปดขวบเราไม่อยากพูดกับใครและไม่ยอมมองหน้าคนแปลกหน้า เวลาเดินไปทางไหนเราก็จะก้มหน้าตลอดจนโยมพ่อเรียกเราว่าไอ้หอยโข่ง วันไหนมีคนมาที่บ้านเราก็จะออกจากบ้านไปทุ่งนา เราไม่ชอบพูดคุยกับใครกลัวเขาจะถามเราชื่ออะไร อยู่บ้านช่วยพ่อแม่ทำอะไรบ้าง

พอเราอายุได้เก้าขวบพ่อก็ได้พาเราไปเข้าเรียนที่โรงเรียนพิบูลประชาบาล เข้าโรงเรียนได้ประมาณสี่ห้าวันเราเป็นนักเรียนใหม่ไม่ค่อยรู้อะไร ที่สำคัญกลัวครูมาก กลัวครูมากที่สุด พอครูเดินมาถึงเราๆ ก็ก้มหน้ามองพื้นกระดานไม่กล้ามองครูๆ มาถึงเราก็ถาม

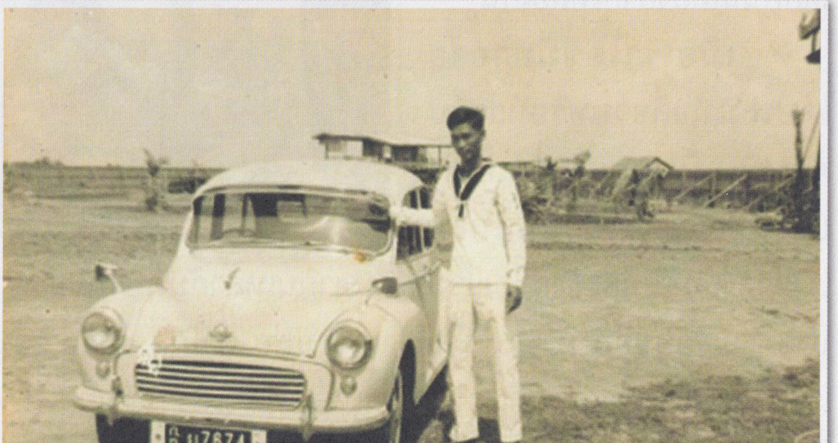

เราว่าบิดาชื่ออะไร มารดาชื่ออะไร เราบอกกับครูว่าเราไม่มีบิดามารดาก็ไม่มี ครูก็อมยิ้มนิดหน่อย ครูก็ถามเราอีกว่าพ่อชื่ออะไร แม่ชื่ออะไร เราก็เลยบอกกับครูว่า พ่อชื่อนั้น แม่ชื่อนั้น เมื่อเรากลับจากโรงเรียนแล้ว เราก็มาถามพ่อว่าครูเขาถามว่า บิดาและมาดาชื่อว่าอย่างไร เราบอกกับครูว่าที่บ้านไม่มีทั้งบิดาและมารดาแล้วมันคืออะไรน่ะพ่อ พ่อก็บอกเราว่า บิดาก็คือพ่อ มารดาก็คือแม่ เท่านั้นเราก็เข้าใจทันที เราอยู่กับบ้านไม่เคยได้ยินคำว่าบิดามารดาเลยสักคำก็เลยไม่รู้ว่าคำว่าบิดามารดาคืออะไร ในสมัยนั้นนักเรียนที่เข้าโรงเรียนใหม่ๆ ใช้กระดานชนวนแล้วเขียนด้วยดินสอหินเขียนเต็มที่ก็สองหน้าเท่านั้น โต๊ะหนึ่งมีนักเรียนนั่งสี่คนนั่งด้วยกันห้องหนึ่งมีนักเรียนประมาณสี่สิบคนใช้เวลาเรียนห้าปีจึงจบป.สี่ พอจบป.สี่ แล้วคนไหนสอบไม่ตกก็ออกจากโรงเรียนได้ ถ้าคนไหนสอบตกก็ต้องเรียนซ้ำอีกหนึ่งปี

พอเราออกจากโรงเรียนแล้วตอนนั้นอายุได้สิบสี่ปีก็มาช่วยพ่อแม่ทำนาเป็นอาชีพ ทำงานภายในบ้าน พออายุได้สิบห้าปีทำนาเสร็จแล้วก็ไปหางานทำรับจ้างทั่วไป ไปรับจ้างแบกทรายจากในเรือที่บรรทุกทรายมาขึ้นรถกระบะหกล้อที่ปากน้ำแถวๆ กรมเจ้าท่าท่าเรือที่ปากน้ำ มีคนที่ทำงานอยู่ด้วยกันประมาณเจ็ดคน แบกทรายขึ้นรถ แบกจากเรือจนทรายเต็มรถก็ได้เจ็ดคิว รถคันหนึ่งก็ได้ยี่สิบห้าบาทสมัยนั้นยี่สิบบาทก็ถือว่าได้มากที่สุดแล้ว วันหนึ่งพวกเราจะขนทรายขึ้นรถให้ได้เจ็ดเที่ยวเข้ามาถมที่วิทยุการบินพวกเรามากันตั้งแต่ตีสี่แล้วกลับประมาณสี่ทุ่มทุกวัน ถ้าวันไหน

เรือบรรทุกทรายเข้าที่ปากน้ำไม่ได้ก็จะจอดที่อู่ที่ท่าเรือพระประแดง พวกเราก็ลำบากมากเพราะมันไกลจากที่เราเอาไปถมที่วิทยุการบินมากและเสียเวลามาก กว่าจะถึงวิทยุการบินที่อยู่หน้าสวางคนิวาส ทำอย่างนี้เป็นปีจนถมถนนวิทยุการบินเสร็จแล้วก็เลิกกันไป ต่างคนก็ต่างไปหางานใหม่ทำอีก

พอถึงหน้าทำนาก็ทำนาต่อไปอีก เมื่อทำนาเสร็จแล้วพอเดือนสิบเอ็ดก็ถึงฤดูกาลตัดอ้อย เราก็ไปรับจ้างตัดอ้อยที่จังหวัดชลบุรี เขาตัดเป็นมัดๆ มัดละสิบสองลำ ถ้าอ้อยลำเล็กก็มัดละสิบห้าลำ ส่วนราคาค่าจ้างตัดอ้อยเขาให้เป็นร้อย ร้อยมัดเขาให้ยี่สิบบาท ตัดเสร็จเราก็ต้องมัดให้เรียบร้อยและขนมากองเอาไว้รวมกันแล้วเขาก็มานับ ตอนที่เราไปตัดตอนแรกๆ เราตัดได้วันละสามสิบมัดเท่านั้นเพราะความชำนาญยังไม่มี ตัดไปตัดมาความชำนาญมีมากขึ้น วันหนึ่งตัดได้ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบมัด พออ้อยหมดก็ไปรับจ้างปลูกมันต่ออีก ได้ค่าจ้างวันละสิบสามบาทเท่านั้น

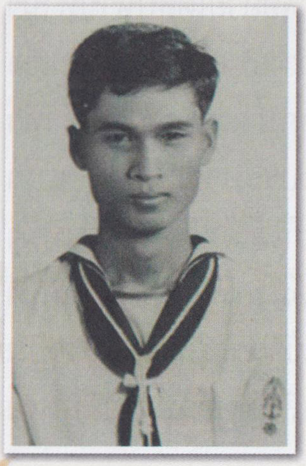

พอถึงหน้าเกี่ยวข้าวก็ลงมาเกี่ยวข้าวที่บ้านของเราอีก เสร็จจากหน้าเกี่ยวข้าวก็ขึ้นไปปลูกมันอีก ทำอยู่อย่างนี้ตลอดมาที่ทำงานอยู่ระหว่างหนองเสือช้างกับหนองใหญ่อยู่กับหลวงจู๊ด้วย

พอถึงอายุเกณฑ์ทหารก็มาจับใบดำใบแดง เราจับได้ใบแดงเลยได้ไปเป็นทหารเรือผลัดที่สอง ไปเป็นทหาร

อยู่เกตุแก้วฝึกอยู่หนึ่งเดือนแล้วก็แยกเหล่า ในระหว่างที่ฝึกอยู่นั้น เราตกอยู่เหล่าปืนใหญ่ ปืนใหญ่กระบอกหนึ่งมีพลทหารประจำอยู่เจ็ดนาย การยิงปืนใหญ่พลยิงเล็งเป้ามีสองนายคือหมายเลขหนึ่งกับหมายเลขสอง พอนายทหารเขาสั่งยิง หมายเลขหนึ่งเล็งเป้า เขารายงานว่าหมายเลขหนึ่งพร้อม เราก็รายงานว่าหมายเลขสองพร้อม เพราะเราเล็งเป้าอยู่แล้วเขาก็สั่งยิงได้ เราใช้เท้าเหยียบลงไปพร้อมกับมองที่กล้องติดปืน

ในระหว่างที่เราไปเป็นทหารนั้นในวันที่เราไป พ่อให้เงินเราไปหนึ่งร้อยบาท เราเอาเงินคืนพ่อห้าสิบบาท เราเอาไปห้าสิบบาทเท่านั้น เงินเดือนทหารใหม่ตอนนั้นได้เดือนละห้าสิบแปดบาทเท่านั้น เบี้ยเลี้ยงได้วันละห้าสิบสตางค์ ฝึกอยู่เกตุแก้วเป็นเวลาหนึ่งเดือน ในระหว่างที่ฝึกอยู่ในเรือนั้น ใครมีของมีค่าต้องเอาไปฝากไว้กับเจ้าหน้าที่ ทุกคนที่มีหน้าที่รับฝากของในเรือทุกคนและเงินเดือนด้วย ถ้าพลทหารคนใหม่จะเอาก็มาเบิกเอาไป แต่ให้เป็นคูปองแทนเงินเขาไม่ให้เงิน ถ้าใครเอาของมีค่าเก็บเอาไว้เอง ถ้าหายหรือถูกขโมย ถ้าผู้การเรือรู้เข้าผู้เป็นเจ้าของทรัพย์ต้องติดคุกเจ็ดวันตามวินัยของทหารที่ฝึกอยู่ในเรือ เรือที่ฝึกอยู่ชื่อว่าเรือเจ้าพระยา พอฝึกเสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่เขาก็คืนของที่ฝากเอาไว้ทุกคนที่อยู่ในเรือฝึกนั้น ตามชื่อของเจ้าของที่ฝากเอาไว้ ใครเบิกคูปองไปใช้เท่าไร เขาก็หักเงินเดือนเอาไว้ แต่เขาไม่ให้เบิกเกินบัญชีของตัวเอง ตอนที่เขาคืนของให้นายทหารคือผู้การเรือเขาจะประกาศว่า พลทหารคนไหนที่ได้ที่หนึ่งคือใช้เงินน้อยที่สุด

มีพลทหารนายหนึ่งไม่ได้ใช้เงินเลยแม้แต่สลึงหนึ่ง เขาได้ยกย่องว่าเป็นคนประหยัดที่หนึ่ง ส่วนเราใช้เงินไปหนึ่งบาทห้าสิบสตางค์ เป็นที่สองรองจากที่หนึ่ง แต่เราจำชื่อของทหารนายนั้นไม่ได้ว่าชื่ออะไร แปรงสีฟันของเราหัก เราใช้เทียนมาลนไฟให้มันติดกันแล้วก็ใช้มันต่อไป เราก็ไม่ซื้อใหม่ ในเรือที่เราฝึกนั้นเขามีของขายทุกอย่าง เราซื้อสบู่กรดราคาถูกๆ ที่เขาใช้สำหรับซักผ้า ยาสีฟันเราก็ไม่ใช้ ใช้สบู่กรดแทนยาสีฟันเพราะไม่อยากเสียเงิน เราไปเป็นทหารฝึกอยู่ที่เกตุแก้วหนึ่งเดือน และที่สัตหีบอีกหนึ่งเดือนรวมเป็นสองเดือนใช้สตางค์ไปร่วมสองบาทขาดอีกห้าสิบสตางค์เป็นสองบาท เราก็เก็บสตางค์ไว้ประมาณร้อยกว่าบาท ใครจะมากู้เราก็ได้เราก็ให้กู้ร้อยละสิบต่อเดือน ก็มีพวกจ่าทหารด้วยกันมากู้เราหนึ่งร้อยบาทพอครบเดือนเขาให้แต่ต้น เขาบอกกับเราว่าเมียของเขาพึ่งคลอดลูกใหม่ผมไม่มีดอกให้เอาต้นไปก่อน แล้วถ้าผมมีผมจะเอามาให้

ต่อมาเรารวบรวมเงินได้ห้าร้อยบาททีเดียว ต่อมาเป็นจำนวนพันบ้าง มากเพิ่มขึ้นมาเรื่อยๆ ใครมากู้เราก็ให้กู้ร้อยละสิบบาทต่อเดือนจนเรามีเงินมากหลายพันบาท แต่ไม่ถึงหมื่นประมาณสี่พันบาท เราประจำอยู่เรือเจ้าพระยาแล้วย้ายไปเรือแสมสาร ให้มาประจำเหล่าสามัญมีหน้าที่ประจำเชือกท้ายแล้วไกรท้ายเวลาเรือเทียบท่าเข้าเป็นทหารประจำการ ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ปลดประจำการ ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ในระหว่างที่เป็นทหารอยู่นั้นสงครามเวียดนามใต้กับเวียดนามเหนือและเขมรกำลังรบกันอยู่

รวมทั้งอเมริกาด้วย ประเทศไทยก็ส่งทหารเข้าไปในเวียดนามใต้ตามคำขอร้องของประเทศอเมริกาเพื่อช่วยรบกับทหารโฮจิมินห์ในเวียดนาม เรือของเราถูกส่งไปให้วิ่งในทะเลตามแนวตะเข็บแถวๆ จังหวัดจันทบุรี, จังหวัดตราด วันนั้นเป็นเวลาบ่ายๆ มีคำสั่งมาจากกองทัพเรือสั่งมาทางวิทยุ เขาส่งมาที่เรือของเราให้ปลดทหารประจำการพลทหารสองนายคือ พลทหารสามเรือน กับพลทหารมานพ เราสองคนก็ถูกปลดจากประจำการทหาร หรือเรียกว่าปลดกลางทะเลนั่นแหละ พอปลดประจำการแล้ว ผู้การเรือก็บอกกับเราว่า ปลดประจำการแล้วให้กลับไปอยู่บ้านได้ทั้งๆ ที่อยู่กลางทะเลนั่นแหละ อยู่มาประมาณเจ็ดวันก็มีคำสั่งจากฐานทัพสัตหีบให้เรือกลับเข้าฐานทัพที่สัตหีบ พอเรือจอดเทียบท่าเรียบร้อยแล้วพวกเราก็อำลาผู้การเรือและทุกคนที่อยู่ในเรือแล้วก็กลับมาอยู่ที่บ้าน

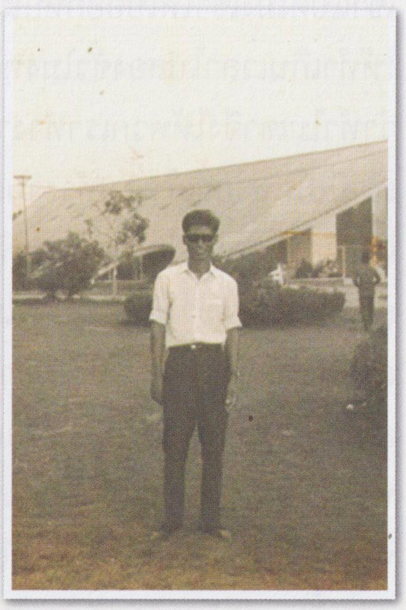

เมื่อปลดประจำการแล้วก็กลับมาอยู่ที่บ้าน เราก็ได้เข้าไปทำงานที่บริษัทแสงฟ้าโภชนา เป็นบริษัทที่ทำผงชูรสตรามีไทย ได้เงินเดือนๆ ละสามร้อยบาท ทำอยู่ประมาณหนึ่งปี เงินเดือน

ขึ้นมาเรื่อยๆ จนได้รับเงินเดือนๆ ละสี่ร้อยบาท ห้าร้อยบาท ในสมัยนั้นถือว่าเป็นเงินเดือนที่สูงมากที่สุดแล้ว การทำงานนั้นทำเป็นกะๆ ละแปดชั่วโมง เข้าแปดโมงเช้าไปออกสี่โมงเย็น เข้าสี่โมงเย็นออกเที่ยงคืน และเข้าเที่ยงคืนออกเวลาแปดโมงเช้า ทำอย่างนี้เรื่อยไป อยู่ๆ มาวันหนึ่งมีคำสั่งของผู้จัดการโรงงานมาสั่งหัวหน้าแผนกว่าให้คนงานทุกแผนกทำงานเกินเวลา คือที่เข้าแปดโมงเช้าให้ไปออกหกโมงเย็นทำอย่างนี้ทุกแผนก กะหนึ่งให้ทำเกินเวลาไปสองชั่วโมงทุกกะไป พวกเราก็เลยถามหัวหน้าว่าทำไมเขาจึงให้พวกเราทำงานเกินเวลา ได้คำตอบว่าผู้จัดการเขามีนโยบายจะให้คนทำงานเก่าออกจากงานทุกคน เพราะกินเงินเดือนมากไปและมีนโยบายรับสมัครคนเข้าทำงานใหม่ เงินเดือนถูกเป็นการประหยัด คนที่เข้าใหม่นั้นเดือนละสามร้อยบาทเท่านั้น ถ้าคนงานเก่าออกไปแล้วจะมาสมัครใหม่ก็ได้แต่ให้เงินเดือนๆ ละสามร้อยบาทเท่านั้นเท่ากับคนใหม่จะทำหรือไม่ทำก็ตามใจ ทางผู้จัดการโรงงานเขาบอกมาอย่างนี้ คนที่ทำงานอยู่แผนกเราทุกคนปรึกษากันว่าพวกเราไปหางานที่อื่นทำกันดีกว่า พอดีตอนนั้นเรากลับมาอยู่ที่บ้านไม่ได้ทำงานอะไรที่ไหนอีก (ขออภัยที่เล่ามานี้เพราะเป็นความจริงในสมัยนั้น ไม่ได้มีเจตนาจะทำให้ทางบริษัทเสียหาย)

*เหตุแห่งการบวช และความตั้งใจเราจักบวช สักสามพรรษาแล้วเราก็จะสึก แต่ที่สุดแล้วก็ไม่ได้สึกจนถึงปัจจุบันนี้

คือหลังจากออกจากงาน อยู่มาได้ประมาณสี่หรือห้าวันนี่แหละ เรานอนหลับในเวลากลางคืนจำไม่ได้ว่าวันที่เท่าไหร่ จำได้แต่เป็นเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้ฝันไปว่าเราได้ไปเดินเล่นที่หาดทรายริมชายทะเลตอนเย็นๆ เวลาประมาณห้าโมงครึ่งหรือหกโมงนี่แหละ เดินอยู่คนเดียวไม่มีใครสักคน สถานที่ที่เราเดินนั้นจำได้ว่าเป็นหาดทรายที่หัวหินเราเดินจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก เดินไปพักใหญ่ๆ รู้สึกว่าเมื่อยอยากจะพักเหนื่อยสักหน่อย พอเรามองไปข้างหน้าและเห็นปราสาทอยู่ข้างหน้าไม่ไกลนัก เราก็พยายามเดินให้ถึงปราสาทที่เห็นนั้น เพื่อจะเข้าไป

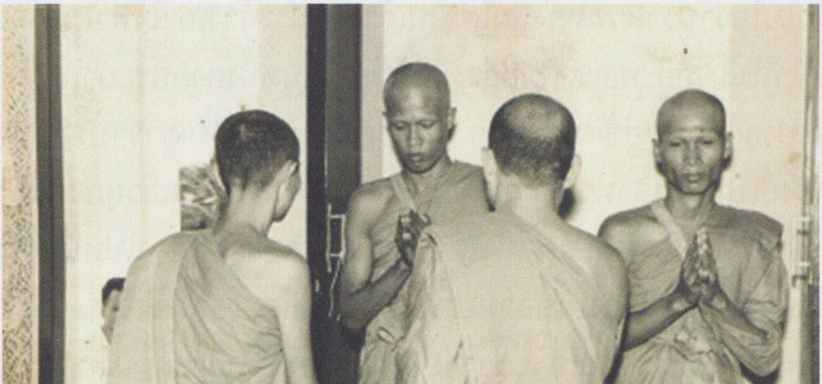

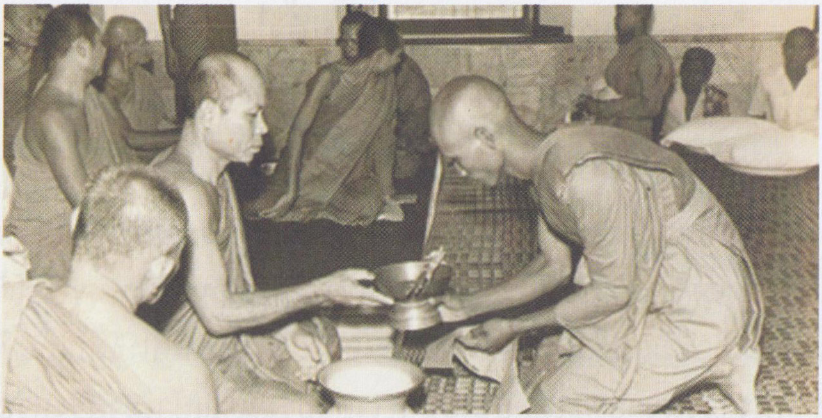

พักเหนื่อยสักหน่อย พอถึงปราสาทแล้วที่มันแปลกก็คือปราสาทมันเกิดมีสามหลังและอยู่ติดกันรูปร่างคล้ายๆ กับโบสถ์ของเรานั่นแหละ แต่ว่าหลังที่อยู่ตรงกลางนั้นเป็นหลังใหญ่กว่าและสวยงามมาก เราเข้าไปในปราสาทนั้นแต่ในปราสาทนั้นไม่เห็นมีใครสักคนเงียบสงบวังเวงไปหมด เราก็เดินไปเดินมาคนเดียวเป็นเวลาพอสมควรนึกในใจว่าปราสาทหลังนี้ผู้ใดเป็นเจ้าของมาสร้างเอาไว้ทำไมสร้างแล้วก็ไม่มาอยู่ พอเราคิดอย่างนี้ก็มีผู้ชายคนหนึ่งอายุประมาณสี่สิบมาปรากฏตัวอยู่ข้างหน้าเรา ผู้ชายคนนั้นบอกกับเราว่าปราสาทหลังนี้เป็นปราสาทของคุณนั่นแหละ ฉันเฝ้ามานานแล้วคุณมาเอาไปเสียทีทั้งสามหลังนี้แหละ แต่มีข้อแม้ว่าให้คุณเลือกเอาไปหนึ่งหลังก็แล้วกัน ผู้ชายคนนั้นถามเราว่าคุณจะเลือกเอาหลังไหน เราก็บอกกับเขาไปว่าเราเอาปราสาทที่อยู่ตรงกลางนี่แหละ เพราะมันเป็นปราสาทหลังใหญ่มากและสวยงาม และเราก็ตกใจตื่นขึ้นมาพอดี แสงเงินแสงทองจับขอบฟ้าจึงลุกขึ้นมาทำงานที่บ้านต่อไป

อยู่มาวันหนึ่งโยมแม่มาบอกกับเราว่า ทหารก็เป็นแล้วอายุได้ยี่สิบห้าปี ถึงเบญจเพสแล้วบวชให้พ่อกับแม่สักพรรษาจะได้ไหม เราก็ตอบโยมแม่ไปว่าได้ โยมพ่อกับโยมแม่จึงปรึกษากันว่าจะให้ลูกของเราบวชที่วัดไหนดี โยมพ่อบอกกับโยมแม่ว่าให้ไปบวชที่วัดสว่างฟ้า อยู่อำเภอนาเกลือ จังหวัดชลบุรี พี่ชายอีกคนก็ให้ไปบวชที่วัดในเดิมสองวิหารอยู่ปากน้ำ จังหวัดสมุทรปราการ โยมพ่อบอกว่าบวชที่วัดไหนก็ได้สองวัดนี้แหละ โยมแม่บอกว่าอยากจะให้บวชที่วัด

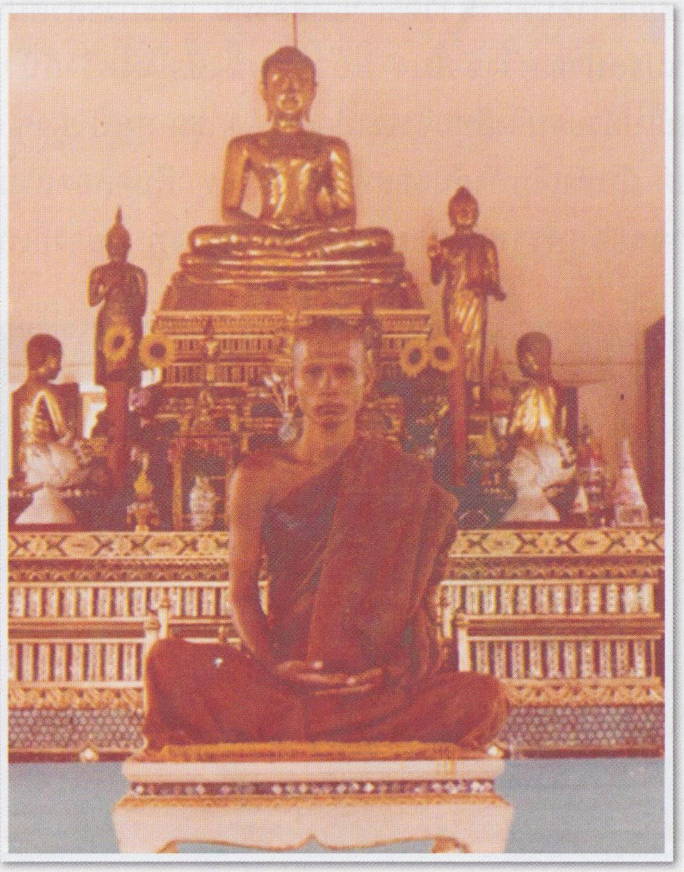

อโศการามนี่แหละเพราะอยู่ใกล้บ้านของเราเวลาไปเยี่ยมจะได้ไปสะดวกหน่อย ไปบวชที่อื่นมันไกลบ้านมากจะไปเยี่ยมก็ลำบากมาก เพราะมันไกลจากบ้านจะไปมาก็ลำบาก ที่วัดอโศการามอยู่ใกล้บ้าน โยมพ่อบอกกับโยมแม่ว่าวัดอโศการามอยู่ใกล้บ้านของเราก็จริงอยู่ แต่การบวชมันไม่ยากหรอก แต่บวชแล้วลูกของเราจะอยู่ได้หรือไม่ได้นั้นมันสำคัญนะ พระที่บวชแล้วอยู่ที่วัดอโศการามนี้มันไม่ใช่ของง่ายนะ บวชแล้วต้องทำวัตรสามเวลาคือทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น และตอนกลางคืนต้องทำวัตรตั้งแต่สองทุ่ม และการสวดมนต์อีกใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมง แล้วอีกหนึ่งชั่วโมงครึ่งก็นั่งสมาธิฟังเทศน์ไปด้วยจนถึงสี่ทุ่มจึงจะเลิกกัน ยุงก็ชุม ยุงเป็นฝูงๆ มากัดกินเลือด มันทั้งเจ็บทั้งคันและทำอยู่ทุกวันทุกคืนตลอดสามเดือนจนกว่าจะออกพรรษา และเวลาฉันข้าวของทุกอย่างก็เทลงใน

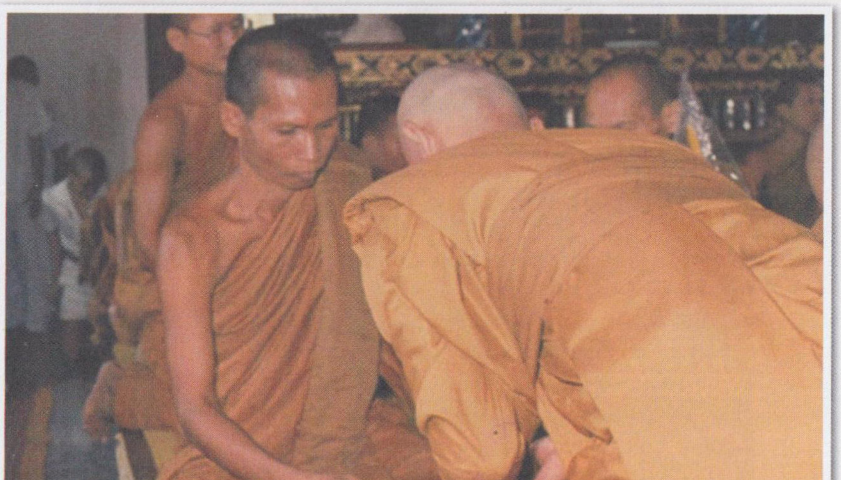

บาตรหมด แล้วก็ฉันหนเดียวต่อวันไม่มีสองหน (มื้อเดียว) ความเป็นอยู่ของวัดอโศการามไม่เหมือนวัดอื่นๆ บิณฑบาตก็ไม่ค่อยได้อาหาร (กับข้าว) ข้าวก็ไม่ค่อยได้ เป็นอยู่ก็ขาดแคลนทุกอย่าง (เมื่อก่อนบ้านเรือนชาวบ้านมีไม่ค่อยมาก พระไปบิณฑบาตจึงไม่ค่อยมีคนใส่บาตร) แถมข้อวัตรปฏิบัติก็เข้มงวดไม่เหมือนกับวัดที่อื่นๆ ถ้าหากลูกของเราบวชแล้วทนความลำบากและอดอยากไม่ได้เกิดสึกขึ้นมาในกลางพรรษาแล้วเราไม่อายชาวบ้านแถวๆ นี้หรือเวลาออกจากบ้านมิต้องเอาอะไรมาคลุมหัวหรือ แล้วเราจะอยู่ที่นี่ไม่ได้ต้องย้ายไปอยู่ที่อื่นนะคิดดูให้ดี แล้วโยมแม่บอกว่าทำไมพระวัดอโศการามเขาถึงอยู่กันได้ ไม่เห็นพระองค์ไหนตายเพราะอดทนต่อความลำบากไม่ได้สักองค์ โยมพ่อบอกกับโยมแม่ว่าพระที่อยู่วัดอโศการามนั้นท่านเป็นคนทางภาคอีสานทั้งนั้น คนทางภาคอีสานนั้นเขาอดทนมาแต่เด็กๆ ทั้งนั้น เขาจึงอดทนได้และคนแถวๆ บ้านเรานี้ไม่มีใครเขาเอาลูกหลานมาบวชที่วัดอโศการามนี้ เขาไปบวชที่วัดอื่นกันหมด เราฟังแล้วเราก็สงสารโยมแม่ เราคิดอยู่ในใจว่าวัดอโศการามนี้อยู่ในถิ่นของเราและอยู่ใกล้ๆ บ้านของเราด้วยเมื่อเราจะบวชทั้งทีทำไมเราจึงหนีไปบวชที่วัดอื่น ทั้งๆ บ้านเราก็อยู่ใกล้ๆ กับวัดอโศการามนี้ และวัดอโศการามนี้พระทุกรูปก็มีข้อวัตรปฏิบัติดีทุกองค์ ถ้าหากว่าเราหนีไปบวชที่วัดอื่นก็แสดงว่าเราไม่สู้หนีไปบวชที่อื่นคือหนีความดีไม่สู้ความดี ทั้งๆ ที่นามสกุลของเราก็มีนามว่า **“โดดสู้”** มันก็ไม่สมกับนามสกุลของเราสิ ถ้าคนอื่นเขาถามเราว่า เฮ้ยมีนามสกุลว่า **“โดดสู้”** แล้วมึงกลัวความลำบาก

ทนความอดอยากไม่ได้ ไม่สมกับที่ใช้นามสกุลว่า **"โดดสู้"** ซิวะ มึงควรจะใช้นามสกุลอย่างอื่นดีกว่า กูว่า หรือมึงสู้แต่ความชั่วความไม่ดีมึงโดดสู้แต่สิ่งชั่วร้ายวะ นี่ถ้าคนอื่นเขาถามแล้วจะตอบเขาว่าอย่างไร นี่เราคิดอยู่ในใจของเราคนเดียว เราฟังโยมพ่อกับโยมแม่เขาโต้ตอบกันในเรื่องการบวช เราก็นั่งฟังอยู่แต่เราคิดอยู่ในใจอย่างที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น

โยมพ่อกับโยมแม่เลยพูดกันว่าลองถามลูกของเราดูก่อน โยมทั้งสองก็หันมาถามเรา เราก็ได้ตอบกับโยมทั้งสองว่า บวชที่วัดอโศการามนี่แหละ เราหันมองโยมพ่อเห็นหน้าโยมพ่อถอดสีไปเลย รู้สึกว่าโยมพ่อไม่ค่อยสบายใจ ส่วนโยมแม่นั้นรู้สึกว่าดีใจมากที่เราเข้าไปนั่งฟังสิ่งที่โยมทั้งสองคุยกันอยู่ด้วยนั้น เรากลัวว่าทั้งโยมพ่อและโยมแม่ต่างคนต่างไม่ยอมกัน แล้วเรื่องความทะเลาะกันก็จักเกิดขึ้นก็เป็นได้ เรื่องการบวชนั้นก็จบลงเพียงเท่านี้

พวกเพื่อนๆ ของเราพอรู้ว่าเราจะไปบวชที่วัดอโศการาม ก็มาถามเราว่ามึงกล้าไปบวชที่วัดอโศการามหรือ กูว่ามึงหาที่ตายเสียแล้ว มึงรู้หรือเปล่าว่าวัดอโศการามนี่เขาเรียกกันว่า วัดเอ้-กา เพราะพระท่านฉันอาหารในบาตร อะไรๆ ก็ใส่ในบาตรหมดทั้งของหวานและของคาวดูแล้วเหมือนกับอ้วกหมา มึงจะกินกับเขาได้หรือ เรานึกอยู่ในใจว่าเราไม่กลัวไอ้เรื่องลำบาก เราก็อดทนมามากแล้วเรื่องความลำบาก เราก็เป็นหนึ่งเหมือนกันจะไปกลัวอะไรคนอื่นเขาก็ยังอยู่กันได้ เราเองก็คิดอยู่ในใจอย่างนี้ ตามธรรมดาแล้วพระวัดมหานิกายแทบทุกวัดบิณฑบาตมาแล้วเขานำอาหารที่

บิณฑบาตมารวมกันแล้วก็จัดใส่ถ้วยของคาวใส่ถ้วยหนึ่ง ของหวานใส่อีกถ้วยหนึ่งไม่รวมกัน ข้าวที่บิณฑบาตได้มาก็จัดใส่จานส่วนหนึ่ง เวลาพระฉันข้าวท่านนั่งล้อมเป็นวงกลมแล้วก็ฉันพร้อมกันมันยุ่งยากมาก ต้องเตรียมถ้วยเตรียมชามกันมากมาย ฉันข้าวแล้วต้องมาล้างถ้วยล้างชามกันอีก ตอนเพลก็มาจัดอาหารกันอีก แล้วพระท่านก็มาฉันข้าวอีก เมื่อฉันเสร็จแล้วก็ต้องมาล้างถ้วยล้างชามเก็บให้เรียบร้อยอีกมันยุ่งยากมาก พระบางองค์ท่านบิณฑบาตแล้วท่านก็ฉันที่กุฏิองค์เดียวหรือสององค์สามองค์เป็นอย่างนี้

แล้วโยมพ่อก็นำเราไปฝากเป็นนาคอยู่ที่วัดอโศการามนี้ได้ประมาณสิบห้าวันจึงได้บวชเป็นพระในวันที่ ๒๖ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ตอนที่บวชนั้นบวชพร้อมกันสี่องค์ บวชพระสององค์ บวชเณรสององค์ ชื่อว่าพระมงคลหนึ่งองค์ เราอีกองค์หนึ่ง ส่วนสามเณรนั้นชื่อว่าสามเณรสมบัติและสามเณรคำหวัน ตอนที่บวชใหม่นั้น โยมพ่อมาหาเราทุกวันตอนเย็นๆ ซื้อสมอแช่อิ่มที่ร้านค้าที่วัดอโศการาม คนขายชื่อตามิ่งกับยายผล แล้วโยมพ่อก็ฝากสตางค์ไว้ที่ร้านค้า โยมพ่อบอกให้เราไปเอาสมอที่ร้านค้ามาฉันถ้าหิว โยมพ่อซื้อเอาไว้ให้มากมาย โยมพ่อกลัวเราจะทนความหิวไม่ได้แล้วอาจจะสึกกลางพรรษา เราก็เลยเอามะขามป้อมไปแจกพระเพื่อนๆ กันจนพระเพื่อนกันเรียกเราว่าพระสมอหรือหลวงพี่สมอ พระใหม่ท่านเรียกเราว่าพระสมอทุกองค์ ออกพรรษาแล้วเขาก็สึกกันไปหมด (ลาสิกขา) เหลืออยู่แต่เรากับสามเณรคำหวันที่อยู่กับพระอาจารย์บุญกู้เท่านั้น แต่ในใจของเราคิดว่า เราจักบวชสัก

สามพรรษาแล้วเราก็จะสึก (ลาสิกขา) จะสอบให้ได้นักธรรมเอกเสียก่อนจึงจะสึกแล้วไปหางานทำที่อื่น

ปีที่หนึ่งสอบนักธรรมตรีได้ และปีที่สองก็สอบนักธรรมชั้นโทได้ พอปีที่สามเราตั้งใจไว้ว่าถ้าเราสอบนักธรรมเอกได้แล้วเราก็จะสึกแน่นอนโดยไม่ต้องสงสัยอะไรทั้งนั้น ใครมาห้ามเราก็ไม่ได้ทั้งนั้น และเราได้เตรียมเสื้อผ้าไว้แล้ว พอถึงเวลาเข้าสอบนักธรรมเอกวันแรก แต่งวิชากระทู้ธรรม แต่งเท่าไรก็แต่งไม่ได้มัน

นึกอะไรไม่ออกเลยทั้งสี่วิชามันมืด มันเหมือนกับคนตาบอดจริงๆ นึกอะไรก็นึกไม่ออกแม้แต่คำตอบคำเดียว แต่ก็ยังคิดว่าคงจะสอบได้และก็ยังมีความคิดที่จะอยากสึกอยู่ ในเมื่อผลสอบออกมาปรากฏว่าไม่มีชื่อของเรา เราก็รู้ทันทีว่าเราได้สอบตกแน่นอนแล้ว ในตอนนั้นเรารู้สึกเสียใจมากทีเดียว จิตของเรามันฟุ้งซ่านเหมือนกับ

คนสติแตก จนไม่รู้ตัวว่าในบัดนี้เราเป็นพระอยู่ไม่ใช่เป็นโยมก็เลยพูดออกไปในคำที่ไม่ควรพูดว่า

"กูไม่สึกมันแล้วกูจะขอตายในความเป็นพระนี่แหละ"

ส่วนนักธรรมชั้นเอกนั้น เราก็จะสอบมันไปทุกปี จะสอบได้หรือสอบตกก็ช่างมันเถิด มันเรื่องของนักธรรมไม่ใช่เรื่องการสึกของเรา ต่อมาปีที่สี่เราก็สอบนักธรรมเอกอีกครั้งหนึ่ง แต่คราวนี้เราไม่ได้อ่านหนังสือ ไม่ได้หยิบหนังสือดู ไม่ได้ท่องจำอะไรทั้งนั้น แต่มันก็แปลกมากคือทุกๆ วิชาเราทำได้ทั้งหมดทุกวิชาไม่มีติดขัดอะไร ตอบได้ทุกข้อเลย

*เหตุแห่งการเรียนและสอบบาลีไวยากรณ์

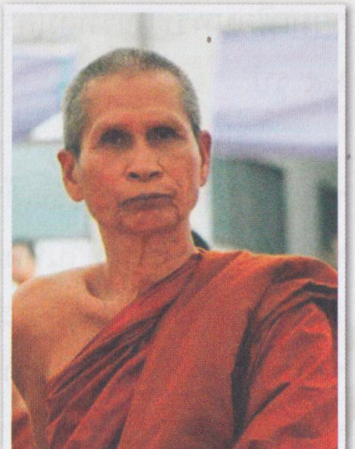

เมื่อสอบนักธรรมเอกเสร็จแล้วทางวัดอโศการามมีการเปิดสอบบาลีไวยากรณ์โดยมีท่านพระอาจารย์มหาเนียมเป็นครูผู้สอน ทางวัดอโศการามได้มีการปิดประกาศว่าพระภิกษุ-สามเณรองค์ไหนอยากเป็นพระมหาเปรียญก็ให้ไปสมัครกับพระอาจารย์รัตนาได้ที่กุฏิของท่าน ก็มีพระเณรไปสมัครกันมาก เพราะ

เขาอยากจะเป็นพระมหากับใครเป็นพระมหารู้สึกมันเท่มากในสมัยนั้น เวลาเดินไปทางไหนถ้ามีใครมาเรียกว่า เอ้าพระท่านมหาท่านจะไปไหน ผู้ที่เป็นพระมหาได้ยินเขาเรียกแล้วรู้สึกว่ามันชื่นใจเสียจริงๆ เวลาเดินดูเหมือนเท้าไม่ติดกับดินเลยดูเหมือนจะลอยไปเฉยๆ เพราะเหตุนี้พระเณรจึงอยากได้เป็นพระมหากันมาก เพื่อนพระด้วยกันก็มาชวนเราให้ไปสมัครเรียนบาลีกับพระอาจารย์มหาเนียม เราตอบว่าเราไม่ไปพวกท่านไปเรียนกันเถิด เพราะว่าเรียนบาลีนั้นเป็นของยากมาก คือมันเรียนยาก หนังสือไวยากรณ์ทั้งสี่เล่มต้องท่องให้ได้ทั้งหมด ผมคงจะท่องไม่ได้แน่นอน เพราะมันเข็ดในสมัยที่เราเรียนนักธรรมชั้นเอกที่สอบไม่ผ่าน เราจึงไม่อยากเรียนโรงเรียนเขาเปิดการสอนเดือนพฤษภาคมหลังจากงานท่านพ่อลีเสร็จแล้ว แต่ก็มีพระเพื่อนกันมาชวนให้ไปสมัครทุกๆ วัน เราก็เกรงใจพระเพื่อนๆ กัน ก็เลยตกลงไปสมัครเรียนกับเขาด้วยเป็นคนสุดท้าย รวมเพื่อนพระเณรที่สมัครไปเรียนบาลีในตอนนั้น ทั้งหมดนับได้ ๒๕ รูป

ประมาณพรรษาที่ ๔ เราก็ไปรับใช้พระอาจารย์บุญกู้ทุกวัน หลังจากลงจากนั่งสมาธิแล้วตอนสี่ทุ่มกลางคืนแทบทุกคืน คืนหนึ่งท่านพูดกับเราว่า ท่านพ่อลีได้เอาขมิ้นผสมกับทรายปนกัน ตอนประมาณเที่ยงคืนไปแล้วใส่ภาชนะ แต่เป็นอะไรนั้นเราก็ไม่ได้ถามท่านอาจารย์บุญกู้ ท่านอาจารย์บุญกู้เป็นผู้ถือภาชนะนั้น แล้วท่านพ่อลีท่านเป็นคนโปรยผงขมิ้นกับทรายทั่วบริเวณวัดเลย ท่านพระอาจารย์บุญกู้ได้ถามท่านพ่อลีว่า “ท่านพ่อครับโปรย

ไปทำไมกันหรือครับ ท่านพ่อลีบอกว่าวัดนี้เราทำเอาไว้ดีแล้ว ถึงเราไม่อยู่วัดอโศการามก็ไม่เสื่อมจากพระเณร และญาติโยมที่จะมาไม่ขาด พระเณรก็ไม่อดไม่อยาก แต่เราไม่ได้จำไว้ว่าวันที่เท่าไร เดือนอะไร และปากหนักไปหน่อยไม่ได้ถามท่านพระอาจารย์บุญกู้ว่ามีใครไปบ้าง ชื่อพระอะไรบ้าง แล้วท่านพระอาจารย์บุญกู้ก็บอกกับเราว่า วัดอื่นๆ เมื่อครูบาอาจารย์จากไปแล้วพระเณรในวัดเงียบเหงา วัดแทบไม่มีพระอยู่เลย มีแต่วัดอโศการามนี่แหละที่มีพระมากมายยังมากเข้าทุกวันนี้

พอถึงเดือนพฤษภาคม ก็เปิดการสอนบาลีไวยากรณ์ ท่านพระอาจารย์มหาเนียมก็ลงมือสอน ท่านบอกว่าการเรียนบาลีต้องท่องไวยากรณ์ให้ได้ ถ้าท่องไม่ได้ก็ไม่ได้มันไม่เหมือนนักธรรม พอเริ่มเรียนครูสอนบาลีก็ให้ท่องไวยากรณ์วันละหนึ่งหน้าทุกๆ วัน ส่วนตัวเราได้ท่องเอาไว้แล้วแต่ก็ไม่มากนักเลยไม่ลำบากและท่องให้ครูฟังได้ทุกๆ วัน เรียนไปเรียนมานักเรียนก็หายไปวันละองค์

สององค์ แต่บางทีครูสอนบาลีก็มีธุระมาสอนช้าบ้าง ไม่มาสอนบ้าง สอนไปสอนมานักเรียนก็หายกันไปหมด เหตุที่ไม่มาเรียนนั้นเพราะท่องไวยากรณ์ไม่ได้ก็เลยไม่อยากมาเรียน เหลือตัวเรากับครูสอนสององค์เท่านั้น แล้วเพื่อนพระด้วยกันทั้งที่ไม่มาเรียนหรือพระที่ไม่ได้มาสมัครเรียนบาลีก็เลยรวมกันมันมีมากหลายรูป

ส่วนพระมาเรียนบาลีแล้วท่องไวยากรณ์ไม่ได้แล้วก็ไม่มาเรียนบาลีรวมกับพระในวัด บางองค์ก็เรียกเราว่าท่านมหาท่านจะไปไหนครับ ท่านมหาทำอะไรครับ แล้วพระเพื่อนๆ ด้วยกันก็หัวเราะเยาะเราเป็นแบบนี้ทั้งวัดเลย มันก็ยังไม่เจ็บแสบ พวกโยมเขาเข้าวัดมาทำบุญในวัด พวกพระเพื่อนก็บอกโยมว่าเอาอาหารไปใส่บาตรพระมหาท่านบ้าง โยมจะได้บุญมาก พระที่ได้เป็นพระมหานี้มันหายากนะโยม แล้วพระพวกนั้นก็ยิ้มกันหัวเราะกันบ้าง พวกโยมที่เข้ามาทำบุญใส่บาตรเขาไม่รู้เขานึกว่าเราเป็นพระมหาจริงๆ ทั้งโยมที่เรารู้จักและไม่รู้จักเขา พอเห็นเราเขาก็เรียกเราสวัสดีท่านมหาที่สำคัญยิ่งนานวันมันก็มีคนมาเรียกเราท่านมหามากเข้าทุกวัน ถ้าหากโยมเขาไม่รู้ความจริงเขาก็จะนินทาเราเป็นพระมหาปลอม หรือว่าเราอยากเป็นมหาไปโกหกพวกเขา แล้วลองให้ผู้ที่อ่านประวัติของเราคิดดูซิว่าความเสียหายตัวของเรานี้จะมีมากทีเดียว ในวัดอโศการามหรือนอกวัดถ้าจะเดินไปให้สบายใจจะต้องเอาอะไรมาครอบหัวเดินจึงสบายใจ เพราะเหตุนี้เราจึงอยู่ที่วัดอโศการามนี้ไม่ได้

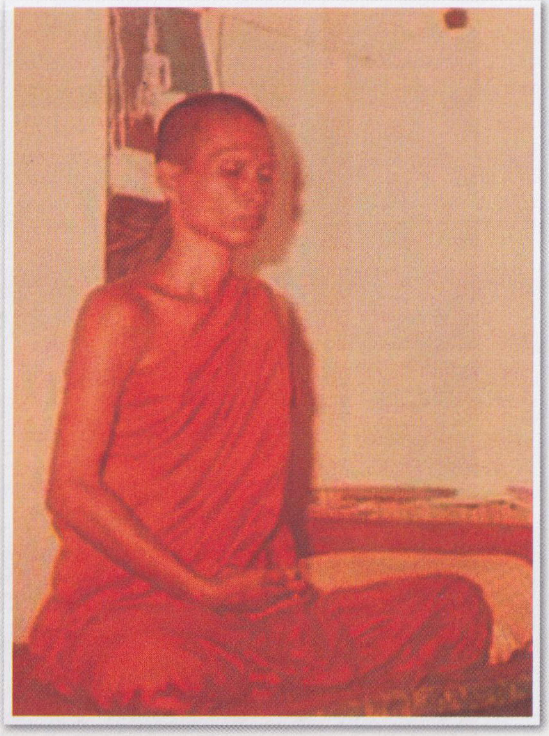

พอดีตอนนั้นครูสอนบาลีก็กลับไปภาคใต้หลายวันไม่มีกำหนด กลับมาเราก็คิดว่าที่วัดอโศการามนี้เราคงจะอยู่ไม่ได้แล้ว เราจะต้องจากวัดอโศการามไปอย่างแน่นอน สักวันหนึ่งเราจะต้องกลับมาพร้อมทั้งแบกพัดพระมหาเปรียญมาให้ได้ ถ้าไม่ได้มหาเปรียญเราจะไม่กลับมาอยู่วัดอโศการามอีกแน่นอน เราคิดอยู่ในใจว่าถ้าได้กลับมาอยู่วัดอโศการามเมื่อใด เราจะอุทิศชีวิตร่างทั้งเลือดเนื้อกระดูกและเส้นเอ็นกระดูกทุกข้อฝากไว้กับวัดอโศการามนี้แหละ เราจะพัฒนาวัดอโศการามให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ แต่ตอนนี้อยู่ไปก็อายพระเพื่อนๆ กัน คิดดังนี้ก็เลยติดต่อกับท่านพระปราโมทย์ ท่านไปเรียนบาลีที่วัดเจดีย์หลวง จังหวัดเชียงใหม่ แต่เดิมท่านก็เรียนบาลีอยู่ด้วยกันกับเราที่วัดอโศการามนี่แหละ แต่ท่านไปก่อนเรา ที่พระท่านปราโมทย์ไปจากวัดอโศการามก็โดนพระเพื่อนๆ กันแซวเหมือนกับเรานี่แหละ ท่านพระปราโมทย์

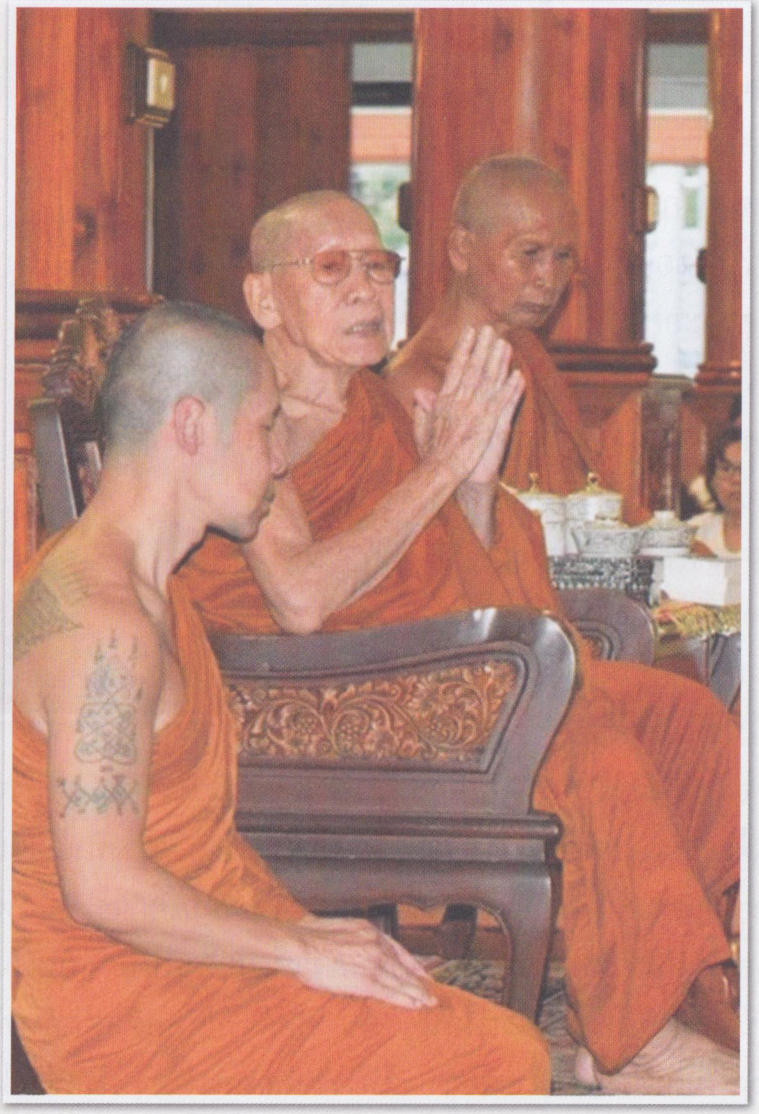

เหตุที่ไปก่อนเราเพราะทนความอับอายเพื่อนกันไม่ได้ ไม่เหมือนเรา เราหน้ามันหนาเท่ากับยางรถยนต์ มันจึงทนได้นานกว่าท่านพระ-ปราโมทย์ เมื่อเราติดต่อกับท่านพระปราโมทย์ให้ท่านพระปราโมทย์

ฝากเรากับเจ้าอาวาสวัดเจดีย์หลวงให้เราอยู่ที่วัดเจดีย์หลวงเพื่อเรียนบาลี เมื่อเจ้าอาวาสวัดเจดีย์หลวงรับเรียบร้อยแล้ว เราก็ขึ้นไปที่เชียงใหม่เพื่อเรียนบาลีต่อ เราเรียนบาลีอยู่ที่วัดอโศการามนี้ได้ประมาณหนึ่งปี ซึ่งตอนนั้นเรามีพรรษาพ้นห้าแล้ว เราก็เตรียมตัวจะไปเรียนบาลีที่จังหวัดเชียงใหม่ เราก็ไปซื้อหนังสือบาลีไวยากรณ์ที่โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัยไปกับพระอาจารย์นิยม ตอนขากลับพระอาจารย์นิยมบอกกับเราว่าไปกราบพระอาจารย์ฝั้นกันดีกว่าพระอาจารย์ฝั้นท่านมาพักอยู่ที่วัดธรรมมงคล พอเราไปถึง ท่านพระอาจารย์ฝั้นกำลังสอนกัมมัฏฐานพวกโยมอยู่ ท่านพระอาจารย์ฝั้นท่านสอนกัมมัฏฐานเรื่องเกสา โลมา เราจำได้แน่นอน พอเราไปถึงวัดธรรมมงคลแล้วในขณะนั้นมีโยมอยู่ประมาณสามสิบคนโดยมากเป็นผู้หญิงมีผู้ชายไม่กี่คน พอเรากราบท่านพระอาจารย์ฝั้น ท่านพระอาจารย์ฝั้นเหลียวมาเห็นพวกเรากำลังกราบท่านอยู่ ท่านพระอาจารย์ฝั้นก็เรียกพวกเราให้เข้ามาหาท่านใกล้ๆ แล้วท่านพระอาจารย์ฝั้นก็หันมาจ้องหน้าเราแล้วท่านก็พูดกับเราว่ารอก่อนนะ แล้วท่านก็พูดกับพวกโยมว่า ประเดี๋ยวจะสอนกัมมัฏฐานให้กับพระก่อนให้พวกโยมรอก่อนนะ

แล้วท่านพระอาจารย์ฝั้นก็สอนเราว่า บาลีไม่ต้องไปเรียนหรอก ให้เรียนมูลกัมมัฏฐานนี่แหละ ให้พิจารณาเกสา โลมา อยู่บนหัวของเรานี่แหละ ถ้าเรียนมูลกัมมัฏฐานเกสา โลมาจบแล้ว มันก็รู้ไปหมดทั้งสามโลก ถ้าพวกเราอยากจะรู้อะไรก็รู้หมดทั้งนั้น อะไรก็ปิดบังไม่ได้ บาลีไม่ต้องไปเรียนให้เสียเวลาถ้าเราอยากรู้บาลีมัน

ก็รู้ได้ทันทีเหมือนกับเราอยากรู้ว่าหนังสือเล่มนี้เขาเขียนว่าอย่างไร เมื่อเราเปิดอ่านก็รู้ได้ทันทีว่าเขาเขียนว่าอย่างไร มีเนื้อความเป็นอย่างไร เราฟังแล้วก็ตกใจว่าท่านพระอาจารย์ฝั้นท่านรู้ได้อย่างไรทั้งๆ ที่หนังสือที่ซื้อมานั้นมันห่ออยู่ในกระดาษสีน้ำตาลอยู่ข้างในเราก็รู้สึกศรัทธาท่านมาก อยากจะไปอยู่กับท่าน อยากจะถวายของกับพระอาจารย์ฝั้นแต่ก็ไม่มีอะไร สตางค์ก็เอาไปซื้อหนังสือบาลีหมดแล้ว ไม่รู้จะทำอย่างไรก็เลยเอามือล้วงไปในย่ามก็มีพระของท่านพ่อลีที่เก็บเอาไว้หลายองค์ เราเอาใส่ย่ามมาด้วยไม่กล้าเก็บไว้ในกุฏิกลัวหายหมด มีทั้งพระใบโพธิ์ และพระเหรียญทุกชนิดของท่านพ่อลีที่เรารวบรวมเก็บเอาไว้ประมาณห้าสิบองค์เห็นจะได้เราเอาออกมาถวายพระอาจารย์ฝั้นไปหมดย่ามเลย ในใจไม่คิดเสียดายเลย ท่านพระอาจารย์ฝั้นท่านก็รับด้วยมือของท่าน พอรับแล้วพวกโยมที่อยู่ตรงนั้นก็กรูกันเข้ามาขอท่าน ท่านพระอาจารย์ฝั้นท่านก็เลยบอกกับพวกโยมว่า ตอนนี้ยังไม่ให้เจ้าของเขายังอยู่ต่อหน้าเรา แล้วท่านก็เก็บเอาไว้ก่อน แต่เราก็เข้าใจว่าเมื่อเราลาท่านกลับไป ท่านพระอาจารย์ฝั้นคงจะแจกให้กับพวกโยมกันหมดทุกคน พวกเราก็เลยลาท่านกลับวัดอโศการาม พออยู่มาได้สองสามวันจำไม่ได้ว่าวันไหน เรานอนหลับไปในคืนนั้นเราได้ฝันไปว่าท่านพระอาจารย์บุญกู้มายืนอยู่ที่หน้าประตูกุฏิห่มคลุมสะพายบาตรกลดและย่ามมาด้วย แล้วท่านมาร้องเรียกเราว่า ท่านสามเรือนท่านสามเรือน ประมาณสองสามคำ ตอนนั้นเรากำลังอยู่ในกุฏิท่านพระอาจารย์บุญกู้พูดกับเราว่ามานี่เร็วๆ เข้าไปกับเราเดี๋ยวนี้

ประเดี๋ยวจะไม่ทันรถเขามารอรับพวกเรา พอเราได้ยินดังนั้นแล้ว แต่ในใจของเราก็ไม่อยากไป แต่ความเกรงใจและเราก็เคารพและนับถือท่านมากด้วย ท่านพระอาจารย์บุญกู้ท่านบอกอะไรกับเรา เราก็เชื่อฟังท่านทุกคำและทำตามที่ท่านบอกทุกอย่าง และเราก็เป็นพระคอยรับใช้ท่านอยู่ด้วยและนับถือท่านเป็นอาจารย์ของเราด้วย ตอนที่เราบวชเสร็จแล้วออกจากโบสถ์ ท่านได้ตามเราไปที่กุฏิ ท่านสอนให้เราทำพินทุผ้าและบาตรให้เรา ในเมื่อท่านมาชวนให้เราไปกับท่าน เราก็เลยรับปากกับท่านว่าไปครับ แต่แปลกที่ว่าพอรับปากกับท่านว่าไปเท่านั้นเอง มันเลยไปอยู่ในป่าทั้งบาตรทั้งกลดและย่ามในตัวของเรามันพร้อมหมดทุกอย่าง ไม่รู้มันมาได้อย่างไร แต่ในป่านั้นที่พวกเราเดินกันไปนั้น หนทางมันเหมือนทางเกวียนมีแต่ทรายสีขาวทั้งนั้น เดินไปทางทิศตะวันออกสองข้างทางเป็นป่าใหญ่และดูทึบไปหมด ทางที่เดินไปนั้นกว้างประมาณสี่เมตรเห็นจะได้ ในระหว่างทางที่เดินไปนั้นเราเหลียวไปดูข้างหลังเห็นสามเณรคำหวันซึ่งเป็นเณรที่อยู่กับพระอาจารย์บุญกู้เป็นเณรน้อยเดินตามมาด้วย และมีคณะแม่ชีเดินตามมาอีกประมาณห้าสิบคนเต็มหนทางที่เราเดิน พอเรากับท่านพระอาจารย์บุญกู้กำลังเดินไปท่านพระอาจารย์บุญกู้หันมาทางเราแล้วก็บอกกับเราว่าให้รีบเดินให้เร็วๆ หน่อยประเดี๋ยวจะไม่ทันรถที่เขามาจอดคอยรับเรา เพราะเขามีเวลาที่จะไป ถ้าเราไปไม่ทันพวกเราจะต้องลำบากมากเป็นทุกข์ไม่รู้จักจบอยู่อย่างนี้แหละ เราเองก็เป็นห่วงสามเณรคำหวันเพราะเป็นสามเณรยังเล็กอยู่กลัวจะเดินตามมาไม่ไหว ที่เราเดินก็เป็นที่

ทรายด้วยไม่ใช่ที่ดินมันจึงเดินลำบาก ท่านพระอาจารย์บุญกู้เดินไปประมาณห้านาทีก็หันมาบอกกับเราว่าให้เร่งเดินหน่อยประเดี๋ยวจะไม่ทันรถที่เขาจอดรอพวกเราอยู่ ท่านบอกกับเราถึงสามครั้ง เราก็รีบเดินตามหลังของท่านไปห่างกันประมาณสิบเมตรเท่านั้น เราหันหลังไปดูสามเณรคำหวันและดูพวกแม่ชีที่เดินตามกันมา เราเดินทิ้งสามเณรคำหวันห่างประมาณสามเส้นหรือประมาณหนึ่งร้อยยี่สิบเมตรห่างออกไปเรื่อยๆ ส่วนแม่ชีนั้นห่างจากสามเณรคำหวันไปเห็นลิบๆ มองแทบไม่เห็นเลย เราหันไปดูสามเณรคำหวันเป็นครั้งที่สาม เห็นสามเณรคำหวันไม่ได้เดินตามเรามาแต่นั่งลงที่ข้างทางแล้วเอามือเล่นทราย ส่วนแม่ชีนั้นไม่เห็นหายไปเลย เมื่อเราเห็นดังนั้นแล้วเราก็รีบเดินตามหลังท่านพระอาจารย์บุญกู้ไปอย่างรวดเร็วไม่ได้เป็นห่วงใครอีกแล้ว พอเดินไปได้ประมาณหนึ่งชั่วโมง

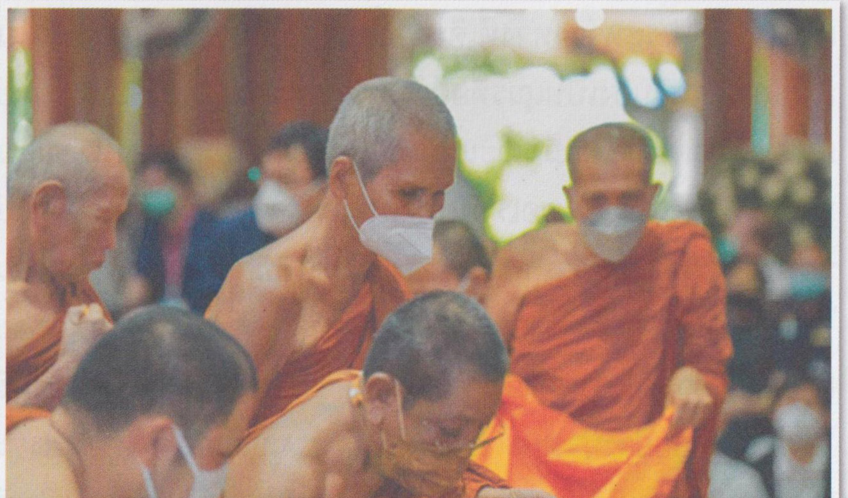

เห็นจะได้เห็นรถสามคันมาจอดอยู่บนอากาศบนยอดไม้ในป่า จอดเรียงกันหันหัวรถไปทางทิศตะวันออก เมื่อเรากับท่านพระอาจารย์บุญกู้ไปถึงที่โคนต้นไม้ที่รถจอดอยู่ ตัวท่านพระอาจารย์บุญกู้ก็ลอยขึ้นไปบนอากาศแล้วเข้าไปในรถคันที่หนึ่ง ส่วนตัวเรานั้นก็ลอยขึ้นบนอากาศแล้วเข้าไปในรถคันที่สองแล้วรถทั้งสามคันนั้นก็ลอยขึ้นไปในอากาศมีคนในรถเขาบอกว่ารถสามคันนี้เขามาคอยรับท่านพระอาจารย์บุญกู้ ท่านสามเรือน และสามเณรคำหวันให้ขึ้นไปข้างบน แต่ในรถนั้นมีอยู่สองคนเท่านั้น มีพระอาจารย์บุญกู้กับเรา ส่วนสามเณรคำหวันมาไม่ทันคือไม่ได้มากับพวกเราแล้วรถนั้นก็ลอยขึ้นไปในอากาศสูงพอสมควร แล้วเราก็ตื่นจากที่นอนเพื่อเตรียมตัวบิณฑบาตในตอนเช้าประมาณตีห้าครึ่ง อยู่มาประมาณสองสามวัน เราก็ไปกราบเรียนถวายท่านในเรื่องความฝันให้ท่านฟัง ท่านก็ยิ้มนิดหน่อย ท่านมิได้พูดอะไรแล้วเรากราบเรียนท่านว่า ท่านอาจารย์ครับผมจะไปเรียนบาลีที่วัดเจดีย์หลวง เชียงใหม่จะย้ายจากวัดอโศการามไปอยู่ที่วัดเจดีย์หลวง ท่านฟังเราแล้วท่านก็หันมามองเราด้วยสีหน้าไม่ค่อยดีนัก แล้วท่านก็พูดออกมาว่าอย่าไปเลยนะสามเรือน อยู่ที่วัดอโศการามนี้แหละให้ภาวนาหมั่นนั่งสมาธิปฏิบัติไปดีกว่า ไปเรียนบาลีนั้นมันก็ดีอยู่หรอกแต่มันดีภายนอก มันรู้จำไม่ใช่รู้จริง ถ้าเราจำไม่ได้ที่เราเรียนมาแล้วมันก็ไม่รู้ช่วยอะไรไม่ได้ ไม่มีประโยชน์อะไรแถมมีดูถูกอีกด้วยเพราะว่ามันเป็นเรื่องของความจำ มันเป็นเรื่องของสัญญาและสัญญามันก็ไม่เที่ยง มันเป็นเรื่องของอนิจจังสัญญา สัญญาไม่เที่ยงมันรู้จำไม่ใช่

รู้จริง รู้จริงนั้นถ้าเราทำให้มีขึ้น เกิดขึ้นในใจของเราแล้ว ตามที่ครูบาอาจารย์ของเราแล้ว ท่านทำให้มีขึ้นในใจของท่านแล้วอยากรู้อะไรมันก็รู้ได้ อย่าว่าแต่บาลีเลย ทั้งสามโลกธาตุนี้ถ้าอยากรู้อะไรท่านกำหนดจิตของท่านทำจิตให้นิ่งๆ มันก็รู้ได้ ใครคิดอะไรท่านก็รู้ได้ว่าเขาคิดอะไรหรืออยากได้อยากเป็นอะไร ท่านก็รู้ได้ อะไรก็ปิดบังมิได้ พระที่ท่านเป็นมหาเปรียญในกรุงเทพก็มีมากมาย ทำไมโยมจึงไม่ไปหา ไปหาแต่พระกัมมัฏฐานที่อยู่ในป่าในดง เขาอยากไปทำบุญกับพระกัมมัฏฐานมันได้บุญมาก ทำไมเขาจึงนับถือพระ-กัมมัฏฐานมากกว่าพระที่เป็นมหาเปรียญ เช่นหลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ ท่านพ่อลี ท่านพระอาจารย์ที่กล่าวมานี้ ท่านพระอาจารย์ก็ไม่เรียนหรือไม่ได้เป็นพระมหาเปรียญกันทั้งนั้น ทำไมคนนับถือกันมากมายนัก ท่านสามเรือนท่านคิดดูให้ดีก็แล้วกันที่ผมพูดให้ท่านฟังนี้มันเป็นความจริงนะ ทองคำกับเหล็กใครจะมีราคามากกว่ากันผมว่าท่านก็มีสติดีไม่บ้าใบ้อะไรนะ ท่านคงจะรู้ว่าสิ่งใดมีค่ามากกว่ากันหรือว่าเดี๋ยวนี้ท่านเป็นบ้าไปแล้ว เห็นเขาไปเป็นพระมหาเปรียญก็อยากจะได้เป็นพระมหากับเขาบ้าง ผมว่าให้ท่านกลับไปคิดเสียให้ดีๆ นะแล้วมาปรึกษากับผมใหม่ดีกว่านะท่านสามเรือน ท่านพระอาจารย์บุญกู้ท่านพูดกับเราแบบนี้ ฟังแล้วมันแทบสลบคาที่ตรงหน้าท่านเลยนะ นี่เพราะเป็นห่วงเรากลัวเราจะเหมือนกับพระที่อยู่วัดอโศการามแล้วไปเรียนบาลีที่อื่น

แล้วท่านก็พูดกับเราว่า เราอยู่วัดอโศการามมานาน พระเณรที่วัดอโศการามไปเรียนบาลีในกรุงเทพก็ดี ต่างจังหวัดก็ดี ไม่เห็น

องค์ไหนได้เป็นพระมหาเปรียญสักองค์ แล้วก็ไม่เคยกลับมาอยู่ช่วยงานทำความเจริญในด้านปฏิบัติหรืออย่างอื่นที่วัดอโศการามสักองค์ มีแต่สึกกันไปหมด ผมว่าท่านอาจจะเป็นอย่างที่ผมว่าก็ได้นะนี้ผมเตือนท่านด้วยความหวังดีนะท่านสามเรือน เราก็เลยตอบท่านไปว่า ท่านอาจารย์ครับผมไม่ใช่พระเณรพวกนั้น ผมรับปากกับท่านอาจารย์ว่าผมไปเรียนให้ได้ ป.ธ.๓ เท่านั้นไม่ได้เรียนมากมายอะไร พอให้รู้ศัพท์บาลีเล็กๆ น้อยๆ บ้างเท่านั้น แล้วผมก็จะกลับมาช่วยอาจารย์ที่วัดอโศการามนี้แหละ แล้วผมจะขอตายที่วัดอโศการามนี้แหละ เราพูดกับท่านอย่างนี้ ท่านก็พูดต่อไปอีกว่า ถ้าท่านมีความปรารถนาอย่างนี้ ผมก็ไม่ขัดท่าน แต่ผมขอฝากท่านเอาไว้ว่า ถ้าหากท่านไปเรียนบาลีที่วัดเจดีย์หลวงแล้ว ผมขอฝากอะไรไว้กับท่านสักหนึ่งอย่างจะได้ไหม ผมขอให้ท่านนั่งสมาธิวันหนึ่งประมาณสิบห้านาทีจะได้ไหม เราเลยรับปากท่านว่าได้ครับ

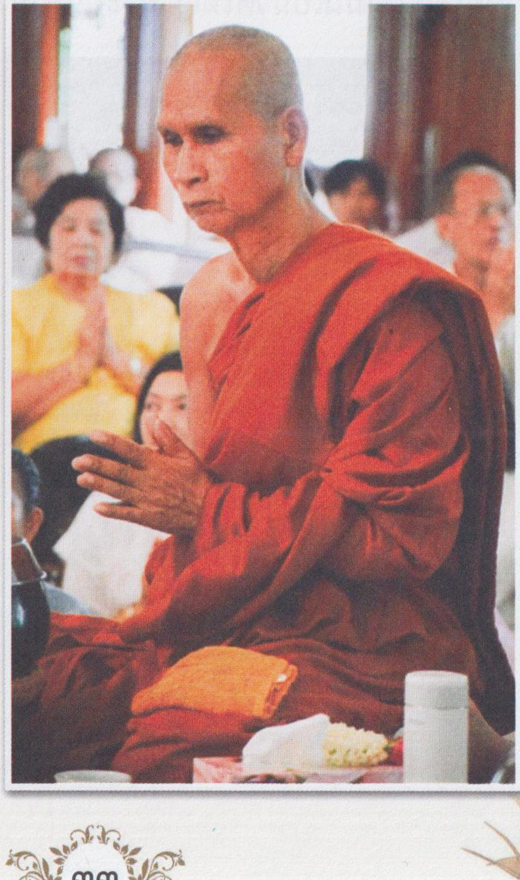

ท่านอาจารย์ ท่านอาจารย์ก็พูดว่าจะไปเรียนบาลีเป็นพระมหาเปรียญ แล้วก็ให้กลับมาช่วยที่วัดอโศการามบ้างก็แล้วกัน พอกราบเรียนท่านเสร็จแล้วเราก็กราบลาท่านกลับกุฏิ อยู่มาอีกสองสามวันเราก็ได้มากราบเรียนพระอุปัชฌาย์ ในตอนนั้นพระอุปัชฌาย์ตำแหน่งเป็นราชวรคุณ เข้าไปในกุฏิของท่านแล้วกราบสามครั้ง แล้วกราบเรียนท่านว่า กระผมขอปรึกษาว่ากระผมจะไปเรียนบาลีที่จังหวัดเชียงใหม่ วัดเจดีย์หลวง หลวงพ่อเห็นสมควรหรือไม่ครับกระผม พระอุปัชฌาย์ท่านก็พูดกับเราว่า ไปกันหมดน่าจะอยู่ช่วยกันบ้าง วัดอโศการามนี้เป็นวัดใหญ่ พระเณรก็มากมาย พวกแม่ชีและโยม

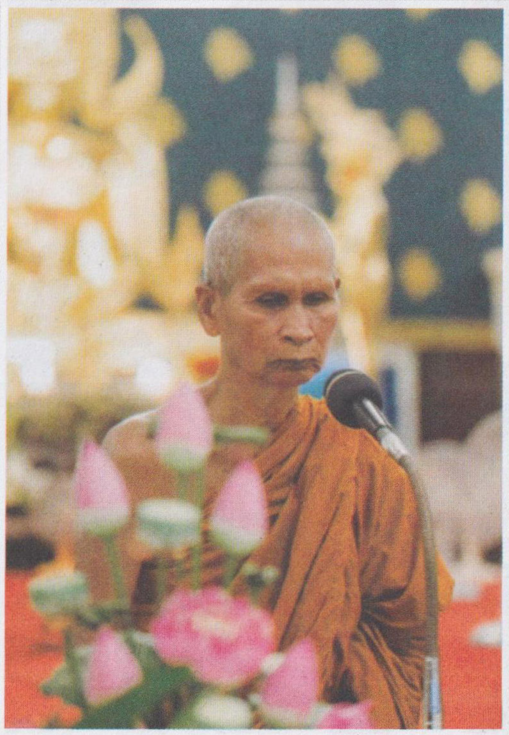

ก็มีมาก พระที่พอจะพึ่งได้ก็ไปกันหมดทิ้งให้ผมอยู่องค์เดียว ถ้าผมอยู่ดูแลไม่ไหวผมก็จะกลับไปวัดพระศรีมหาธาตุเหมือนกัน พระอุปัชฌาย์ท่านพูดในทำนองน้อยใจอยู่เหมือนกัน เพราะในขณะนั้น เราก็เป็นครูสอนนักธรรมอยู่พอดี แล้วเรากราบลาท่านกลับไปที่กุฏิ พออยู่มาประมาณเจ็ดวันเราก็ไป

กราบเรียนแล้วเตรียมพานดอกไม้เทียนแพไปทำวัตรท่าน (ไปขอขมา) ท่านก็รับแล้วท่านก็พูดกับเราว่า ไปเรียนได้เป็นมหาเปรียญแล้วก็ให้กลับมาช่วยที่วัดอโศการามบ้างก็แล้วกัน เสร็จแล้วเรากราบลาท่านกลับกุฏิ แล้วเราก็ออกเดินทางในวันที่ ๒๐ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ ไปเชียงใหม่ที่วัดเจดีย์หลวงพร้อมกันสององค์ คือเรากับพระอักษรไปด้วยกัน

ที่วัดเจดีย์หลวงในขณะนั้นเขานิยมเรียนทางโลกกัน ทางบาลีเขาไม่นิยมเรียนกันเพราะมันเรียนยาก พระ-เณรบางองค์สอบมหาเปรียญสี่ปีห้าปีก็สอบไม่ได้ บางองค์สิบปีก็ยังสอบไม่ได้ ถ้าไม่เก่งจริงเขาไม่ให้ผ่านง่ายๆ หรอก สำหรับเรานี้เรียนมาทั้งหมดสิบปีจึงสอบมหาเปรียญได้ ในสมัยก่อนนั้นใครสอบตกวิชาหนึ่งเขาให้

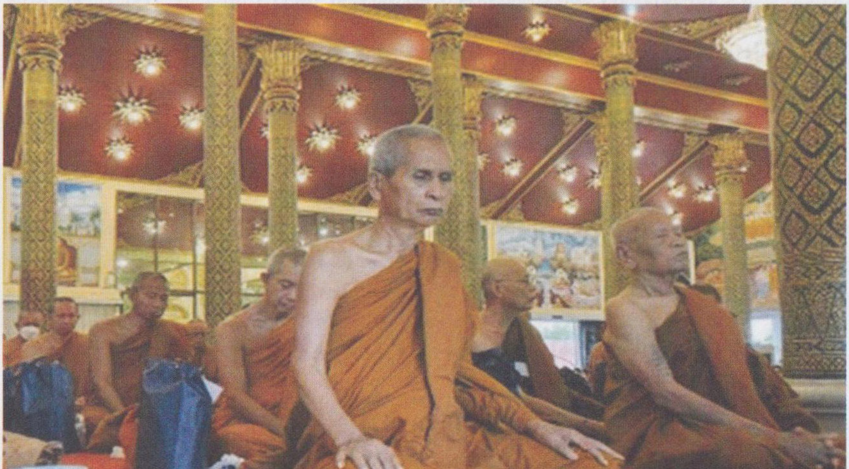

ตกหมดทุกวิชาไม่มีการยกเว้น และไม่มีการสอบซ่อมวิชาที่ตก ไม่เหมือนในสมัยนี้ พระอาจารย์เนียมท่านสอบมหาเปรียญมาทั้งหมดนานถึงสามสิบห้าปีจึงได้มหาเปรียญ ป.ธ.๓ ประโยคที่วัดเจดีย์หลวง วันหนึ่งมีนักเรียนมาเรียนบาลีน้อยมากไม่กี่องค์และมีเวลาเรียนหนึ่งชั่วโมงต่อวันเท่านั้น ทางวัดจ้างครูมาสอนนักเรียนหลายคนไปเรียนภาษาอังกฤษกันหมด ส่วนการสอนบาลีนั้นบางวันครูมาสอนบ้าง ไม่มาสอนบ้าง เราเรียนบาลีอยู่ที่วัดเจดีย์หลวงอยู่ห้าปี เราก็คิดว่าถ้าเราอยู่ที่วัดเจดีย์หลวงนี้ต่อไปไม่ได้แน่ คงจะสอบมหาเปรียญไม่ได้แน่ เราจึงได้ติดต่อกับพระมหาศุภชัย ซึ่งท่านก็ไปเรียนบาลีอยู่ที่วัดบางขวาง จังหวัดนนทบุรี ท่านก็ช่วยเหลือเราทุกประการ ท่านให้เราย้ายมาอยู่กับท่านที่วัดบางขวาง

เราย้ายจากวัดเจดีย์หลวงมาอยู่ที่วัดบางขวางเมื่อวันที่ ๑๒ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๘ สอบเปรียญธรรมสามประโยคได้ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ตอนที่เราเรียนบาลีนั้น เราท่องจำไวยากรณ์ได้สี่เล่มด้วยปากเปล่าโดยไม่ต้องเปิดดูหนังสือ ใช้เวลาท่องจำสี่ปีครึ่งท่องจำเล่มละหนึ่งปีกว่าๆ ท่องจำด้วยปากเปล่า ใช้เวลาห้าชั่วโมงครึ่งจึงจบ

*เหตุแห่งต้นไม้ในวัดอโศการาม

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เราได้กลับมาอยู่ที่วัดอโศการาม เราเห็นว่าต้นไม้ไม่ค่อยมี ตอนที่เราจากวัดอโศการามไปเรียนบาลีใช้เวลาสิบปีแล้วกลับมาอยู่ที่วัดอโศการาม เราได้ไปสำรวจดูแล้วต้นไม้ในวัดอโศการามก็เหมือนเดิมนั่นแหละ แต่บางแห่งก็ตายไป

มากกว่าเดิม เราก็เลยมาคิดในใจว่าเราจะอุทิศร่างกายและชีวิต เลือดและเนื้อเอ็นกระดูกเหงื่อทุกหยดเอาไว้ให้กับต้นไม้ทุกต้นในวัดอโศการามแห่งนี้ ถึงตัวเราจะจากโลกนี้ไปแล้วก็ขอให้เศษอวัยวะของเราอยู่กับต้นไม้ในวัดอโศการามนี้แหละ เราได้อธิษฐานเอาไว้ในใจอย่างนี้ ที่ไม่มีใครล่วงรู้ได้ เมื่อต้นไม้ในวัดโตขึ้นเต็มวัดไปหมด เราจึงเขียนประวัติของเราให้คนรุ่นหลังรู้และรักษาเอาไว้แล้วอย่าตัดถ้าไม่จำเป็น ควรจะคิดถึงพระที่อุตส่าห์อุทิศทั้งชีวิต

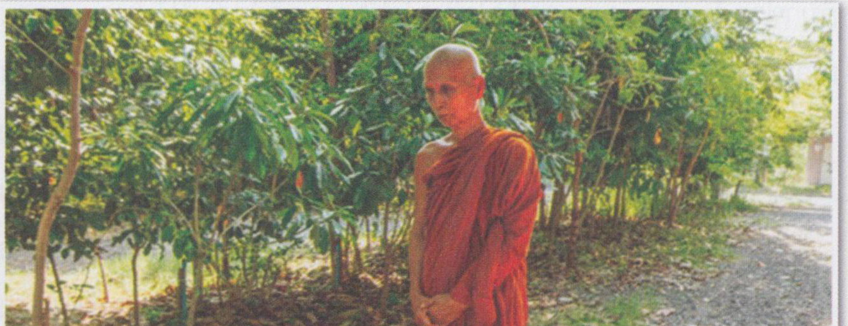

ปลูกต้นไม้ว่ามันลำบากแค่ไหนกว่าต้นไม้จะโตขึ้นมาได้ แต่ถ้าตัดต้นไม้นั้นมันง่ายนิดเดียว เราจึงเริ่มปลูกต้นไม้เป็นครั้งแรก ต้นไม้นั้นเราไปซื้อมาบ้าง เอาเมล็ดมาเพาะบ้าง เป็นต้นเล็กๆ เราเอาเมล็ดที่อื่นและหาเมล็ดในวัดเอามาเพาะเองบ้าง ตอนนั้นเราทำ

อยู่คนเดียวไม่มีใครมาช่วยทำ เราทั้งปลูกทั้งรดน้ำเรียกว่าทำทั้งวัน ต้นไม้ที่ปลูกนั้นยังเล็กอยู่ถูกแดดเผาในเวลากลางวัน บางต้นก็ตายไปต้องคอยหาต้นอื่นมาแทนอยู่เสมอ บางทีก็หาของมาบังแดดเอาไว้ไม่ให้ต้นไม้ถูกแดดเผาจนตาย ปลูกจนเต็มวัดไปหมด ทำอยู่อย่างนี้ประมาณหนึ่งปีกว่า

พอเข้าปีที่สอง คือพ.ศ. ๒๕๒๓ แม่ชีลำพวน (ชีพวน) และแม่ชีลำไย (ชีจุก) ได้เข้ามาบวชเป็นแม่ชีและพวกๆ ของแม่ชีก็มาช่วยกันปลูก บวชอยู่ได้ไม่นานพวกเขาก็สึกกันไปหมด เพราะเขามาบวชเพียงชั่วคราวเท่านั้น มาบวชแก้บนบ้าง บวชสิบห้าวันบ้าง บวชหนึ่งเดือนบ้าง มากไปกว่านั้นบ้าง ถึงเวลาแล้วเขาก็สึกกันไปหมด คงเหลืออยู่แต่แม่ชีลำพวนกับแม่ชีลำไย ทุกวันนี้ยังอยู่ที่วัดอโศการามนี้ สองคนนี้แหละที่ช่วยเราปลูกต้นไม้ที่นานหน่อย พอต้นไม้โตขึ้น รากต้นไม้โตก็ลงลึกไปในดินจนถึงน้ำเค็ม

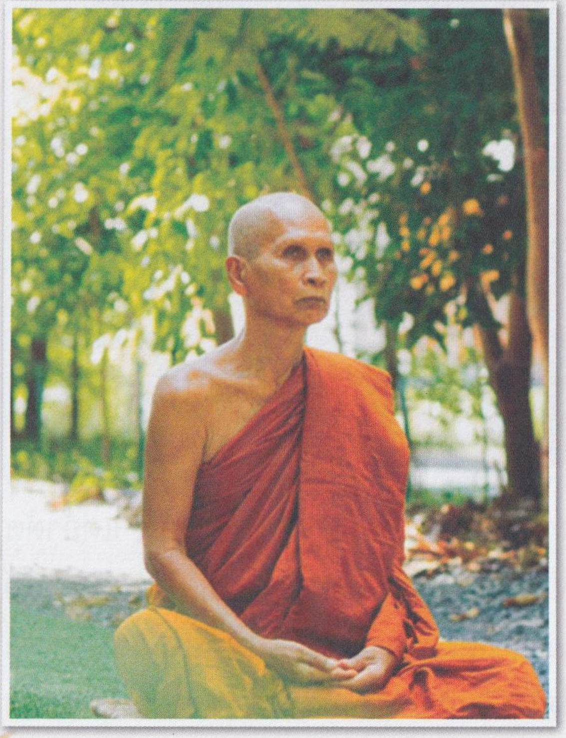

ต้นไม้ก็ตายหมด ที่ไหนที่สูงต้นไม้ก็ไม่ตายเราก็ต้องหาดินมากลบใหม่อีก นี้แหละมันมีปัญหาให้เราคิดว่าจะทำอย่างไรดินที่เราเอามานั้น ซื้อเอามาบ้าง ขอเขาบ้าง ถ้าจะซื้อทั้งหมดเราเองก็ไม่ค่อยมีสตางค์ สตางค์นั้นเราก็ได้มาจากกิจนิมนต์บ้าง มีโยมมาถวายให้ซื้อดินบ้าง ให้ซื้อต้นไม้บ้าง แต่มันก็ยังไม่ค่อยพอ เพราะว่าพื้นที่ของวัดอโศการามนั้นกว้างมากก็เลยไปขอดินจากคุณประโยชน์ (บริษัทโยธา) (เสี่ยประโยชน์) บ้าง ทั้งซื้อทั้งขอปนกันเอาไปถมที่ทั้งหมดเป็นดินประมาณสามร้อยกว่าเที่ยว เป็นรถสิบล้อบ้าง รถหกล้อบ้าง พอถมดินเสร็จแล้วเราก็เริ่มปลูกต้นไม้ใหม่อีก การปลูกต้นไม้ในครั้งนี้เป็นยกที่สองต่อไป มีคนเขามาแนะนำว่าท่านอาจารย์ครับ ท่านอาจารย์ควรจะไปซื้อต้นไม้ที่เขามีขายมีมากมาย เอาต้นใหญ่ๆ สักหน่อย ที่อาจารย์เอาต้นไม้เล็กๆ ที่เพาะเองมันเล็กเกินไป มันสู้แดดไม่ไหว มันจึงตายหมด ท่านอาจารย์ไปซื้อต้นไม้ที่เขาเพาะชำขายมันมีหลายขนาด มีตั้งแต่ต้นเล็กๆ ไปถึงต้นใหญ่ๆ ท่านอาจารย์ไปเอาเอง จะขนาดไหนมีหมดทุกขนาดที่ราบ ๑๑ บางเขน อยู่ตรงข้ามกับวัดพระศรี-มหาธาตุ ที่บางเขนก็มีขาย ที่สระบุรีก็มีขาย ที่ชะอมก็มีขาย ที่นั่นเขาขายต้นไม้เป็นอาชีพครับ ท่านอาจารย์ลองไปดูบ้างก็ได้ครับ ถ้าท่านอาจารย์ถูกใจที่ไหนก็ซื้อเขามาปลูกดีกว่าครับ เราก็เห็นชอบตามเขาบอก ก็คิดว่าเราไปซื้อต้นไม้ให้ใหญ่ๆ สักหน่อย เอามาปลูกมันคงจะไม่ตาย ตอนที่เราเอามาปลูกเป็นแน่แท้ ในตอนนั้นเราก็เริ่มปลูกต้นไม้ใหม่อีกไปซื้อที่ราบ ๑๑ บางเขนที่กรมทหารบก

เอามาปลูกเต็มวัดไปหมด ก็ช่วยกันปลูก การปลูกต้นไม้ยกที่สองนี้ ค่อยยังชั่วหน่อยเพราะมีคนมาช่วยปลูก ในการปลูกยกที่สองนี้ก็มี พระเทวิน และโยมธาริณีย์ พรมมา และอีกหลายคนมาช่วยกันปลูก ในปัจจุบันนี้พระเทวิน และโยมธาริณีย์ พรมมา ก็ยังอยู่ช่วย งานภายในวัดอโศการามจนทุกวันนี้ นอกนั้นได้สึกกันไปหมดแล้ว ที่ยังอยู่ทุกวันนี้ก็มีสามคน คืออาจารย์เทวิน แม่ชีลำพวน (ชีพวน) แม่ชีลำไย (ชีจุก) ในการปลูกครั้งที่สองนี้ไปซื้อต้นประดู่กิ่งอ่อน จากกรมทหารราบ ๑๑ ที่เขาชำเอาไว้ขายเอามาปลูกประมาณ สองปีหรือสามปี ต้นมันสูงประมาณสามเมตรบ้าง สี่เมตรบ้าง เรา คิดว่าคราวนี้ต้นไม้คงจะไม่ตายแน่แท้ พอเราปลูกแล้วพยายาม รักษารดน้ำดูแลเป็นอย่างดี ต้นไม้ก็ขึ้นงามดี ตัวหนอนก็มากิน ข้างในลำต้นทุกต้นทั่ววัดไปหมด ไม่สามารถจะแก้ไขได้จนต้น ประดู่กิ่งอ่อนตายหมดทั้งวัดเลย

ในครั้งที่สามก็ต้องลงแรงปลูกกันใหม่ไปซื้อต้นพิกุล ต้น ประดู่ป่า ต้นอโศก ต้นสำโรง ต้นมะขาม ต้นมะตูม ต้นตะเคียนทอง ต้นยางนา ต้นโพธิ์ ต้นไทร ต้นมะเกลือ ต้นข่อย ต้นไผ่ มีทั้งไผ่ดำ ด้วย เราคิดว่าเราจะปลูกต้นไม้ในวัดอโศการามให้เป็นป่าให้ได้ ถึงเราจะลำบากแค่ไหนเราก็ยอมทุกอย่าง ตอนปลูกต้นไม้นั้น ไม่ค่อยลำบากนัก เพราะมีคนมาช่วยกันปลูกหลายคน ในการ ปลูกต้นไม้ในช่วงแรกๆ ต้นไม้ยังเล็กๆ อยู่ เราต้องรดน้ำทุกวัน การรดน้ำต้นไม้นั้นลำบากมากเพราะไม่มีใครมาช่วยรดน้ำต้นไม้ เรารดอยู่คนเดียว ทำวัตรเช้าเสร็จแล้วก็ลงมารดน้ำต้นไม้ ต้องใช้

สายยางขนาดหกหุน สีเขียว เวลาเรารดน้ำต้นไม้นั้นแดดมันร้อนมากเพราะในวัดตอนนั้นยังไม่มีต้นไม้ใหญ่ๆ เลยสักต้น เวลารดน้ำต้นไม้ต้องเอาหลังของเราเองสู้กับแสงแดดของดวงอาทิตย์ ถ้าไม่ทำอย่างนี้เราก็สู้กับความร้อนของดวงอาทิตย์ที่ส่องแสงแดดความร้อนมาไม่ไหว รดน้ำตั้งแต่ทำวัตรเช้าเสร็จแล้ว

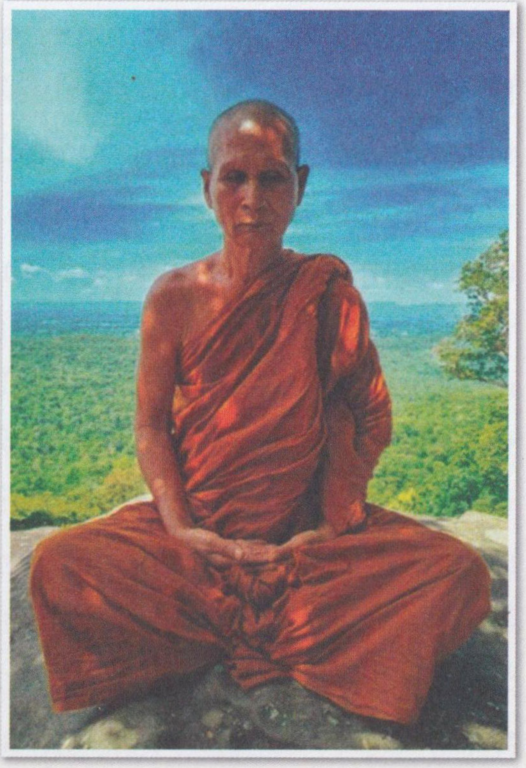

จนถึงเวลาทำวัตรเย็น เราก็เลิกรดน้ำไปทำวัตรตอนเย็น ทำแบบนี้เป็นประจำทุกวันเป็นเวลาประมาณสองปีกว่าๆ จนสู้ไม่ไหว ตอนกลางคืนก็ต้องมาทำวัตรสวดมนต์เสร็จแล้วนั่งสมาธิอีกจนถึงสี่ทุ่มจึงเลิกแล้วลงจากวิหารกลับมาที่กุฏิ แล้วเราก็ไปนั่งสมาธิเดินจงกรมต่อที่โบสถ์แล้วก็ตั้งจิตอธิษฐานว่าถ้าไม่ถึงเที่ยงคืนเรามานั่งสมาธินี้เราจะเลิกถึงจะตายเราก็จะนั่งอยู่อย่างนี้แหละ นั่งสมาธิอยู่ได้ประมาณหนึ่งชั่วโมงเห็นจะได้ สุนัขที่เราเลี้ยงเอาไว้เป็นสุนัขอนาถา เขาเอามาปล่อยตั้งแต่ตัวเล็กๆ บางตัวยังไม่อดนม

ก็มี เราก็เลยเอามาเลี้ยงเพื่อเอาบุญ ตอนที่เราไปที่โบสถ์เรารอให้มันนอนหลับเสียก่อนทุกตัว เราไม่ให้มันตามเราไป เพราะมันทำความไม่สงบแก่เรา เวลาภาวนาพอมันตื่นขึ้นมามันตามหาเราทุกตัว มันดมกลิ่นที่เราเดินไปทางโบสถ์ พอมันไปถึงมันก็กระโจนเข้าหาเราทุกตัว ประมาณหกตัวมันกระโดดขึ้นบนหัวของเราทุกตัวแล้วมันก็ร้องด้วยความดีใจเสียงลั่นไปหมด มันทั้งเลียหัวเลียปากของเรา เราก็ไม่รู้จะทำประการใด มันทำอย่างนี้ประมาณห้านาทีแล้วมันก็เล่นกันข้างๆ เรา บางตัวมันก็เข้ามาคาบแขนเราบ้าง ก็เลียปากเราบ้าง เราก็เลยนั่งให้มันทำตามเรื่องของสุนัขเพราะตั้งสัจจะเอาไว้แล้ว เราก็ไม่ยอมเสียสัจจะของเราและอีกอย่างเราเลี้ยงมาตั้งแต่ตัวเล็กๆ เราเองก็รักมันสงสารมัน มันก็รักเรา ความรังเกียจก็หมดไป มันมีแต่ความรักเท่านั้น สุนัขบางตัวมันคงนึกว่าเราเป็นพ่อแม่ของมัน เพราะมันเกิดมามันก็ไม่เคยเจอหน้าพ่อแม่ของมันเลย

อยู่มาวันหนึ่งหลังจากทำวัตรเย็นแล้วมานั่งสมาธิจนถึงสี่ทุ่มลงมาจากวิหารแล้ว เราก็เลยมาที่โบสถ์แล้วยืนพนมมือหันหน้าไปทางวิหารแล้วบอกกับท่านพ่อลีว่า “ท่านพ่อครับ กระผมคนเดียวรดน้ำต้นไม้ไม่ไหวแล้วครับ ขอให้ท่านพ่อลีหาคนมาช่วยรดน้ำต้นไม้สักคนครับ” แล้วเราก็กลับมานอนที่กุฏิ ต่อมาประมาณหนึ่งเดือนมีผู้ชายคนหนึ่งบ้านเดิมเขาอยู่ที่อำเภอพนมสารคามจังหวัดฉะเชิงเทรา (แปดริ้ว) มีอาชีพขับรถแท็กซี่ เขาเข้ามาในวัดอโศการาม บอกกับเราว่าเขาเห็นสายยาง เขาบอกว่าผมอยาก

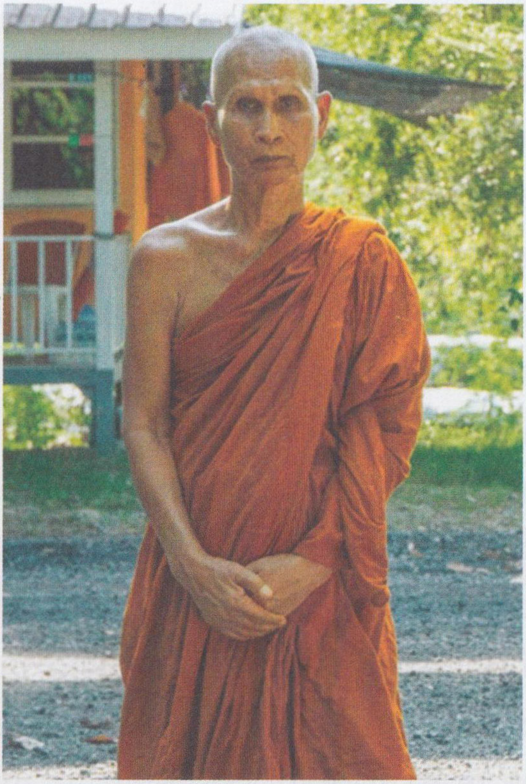

รดน้ำต้นไม้ ก่อนจะรดน้ำต้นไม้นั้นเขาก็เปิดประตูรถเอาไว้ ถ้าใครจะมาเช่าแท็กซี่ ผู้นั้นจะเข้าไปในรถแล้วบีบแตรรถแล้ว เขาจะไปที่รถของเขา เขามาทำทุกวัน เขาบอกว่าผมมาทำอย่างนี้อยู่ประมาณเจ็ดวัน พอดีเราไปเห็นเขากำลังรดน้ำต้นไม้อยู่พอดี แล้วเราก็เข้าไปหาเขาถามเขาว่า โยมมาช่วยรดน้ำต้นไม้หรือ เขาตอบว่าครับ เราก็ถามเขาต่อไปว่า โยมบ้านอยู่ที่ไหน เขาตอบเราว่า ผมอยู่แปดริ้ว เราก็เลยถามเขาว่า โยมมารดน้ำต้นไม้ที่นี่มันไกลจากบ้านของโยมมากนะ เขาตอบว่า ผมขับรถอยู่ในกรุงเทพ ผมเช่าบ้านอยู่ที่บางเสาธง แถวๆ ตำหรุนี่เอง เราถามเขาว่า โยมเคยมาที่วัดอโศการามนี้มั้ย เขาก็ตอบว่า ไม่เคยมาครับ ผมพึ่งมาเป็นครั้งแรกนี่เองครับ เราถามเขาว่า ขับรถแท็กซี่รายได้แต่ละวันได้มากมั้ย เขาตอบว่าไม่ค่อยได้ คนไม่ค่อยเรียกเพราะรถผมมันเก่า เขาบอกกับเราว่าวัดนี้ร่มเย็นดี

น่าอยู่จังเลย เราก็ถามเขาว่าโยมเคยบวชพระมาหรือยัง เขาตอบเราว่า ผมยังไม่เคยบวชพระเลย เราก็เลยเอ่ยปากชวนเขาว่ามาบวชอยู่กับเราดีกว่า มาช่วยเรารดน้ำต้นไม้ เขาตอบว่า ผมจะขายรถผมเสียก่อนแล้วผมจะมาบวชกับท่านอาจารย์ มาช่วยอาจารย์รดน้ำต้นไม้ครับ พอเขาบวชเป็นพระแล้วก็มาช่วยเรารดน้ำต้นไม้ เราก็สบายหน่อยเพราะว่าท่านพ่อลีส่งคนมาช่วยรดน้ำต้นไม้ พระองค์ที่เราพูดถึงอยู่นี้ชื่อว่าพระสมพงษ์ (พระสอง) ส่วนตัวเราเองนั้นชื่อว่าสามเรือน มันช่างคล้องจองกันเสียจริง บางทีพระพวกกันเรียกว่าพระสอง พระสาม พระสองปัจจุบันนี้ได้มรณภาพไปแล้วด้วยโรคมะเร็ง เรื่องต้นไม้นั้นยังไม่จบ ยังมีปัญหาอีกคือต้นไม้ที่ปลูกแล้วไม่มีปุ๋ยใส่ไม่ค่อยงาม ครั้นเราจะซื้อปุ๋ยเอามาใส่ก็ไม่มีสตางค์ มันต้องใช้เป็นจำนวนมาก เพราะต้นไม้ที่เราปลูกมันมีเยอะมาก เราก็เลยไปติดต่อกับวัดพานคำที่จังหวัดลพบุรีให้เขาเอาขี้วัวมาให้ แล้วเราให้สังฆทานเขาไปเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกันซึ่งทุกวันนี้เราก็ยังคอยดูแลและยังใช้ขี้วัวอยู่เป็นประจำ

*เหตุแห่งการขึ้นเป็นเจ้าอาวาสวัดอโศการาม

ต่อมาในวันที่ ๑๕ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ตรงกับวันศุกร์ขึ้น ๑๓ ค่ำ ตอนกลางคืนเวลาประมาณตีสี่ครึ่งร่วมตีห้าเราได้ฝันไปว่าเราได้เดินไปตามทุ่งนาเป็นที่โล่งไม่มีอะไรเลย เราเดินไปพักใหญ่ๆ มองไปข้างหน้าเห็นพระเจดีย์ทรงสี่เหลี่ยม

ซึ่งเป็นที่ตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าตั้งเด่นอยู่กลางทุ่งนา พระเจดีย์นั้นสูงประมาณสามสิบเมตร พระเจดีย์นั้นยอดแหลมสูง ขึ้นไปด้านข้างพระเจดีย์ทางทิศตะวันออกมีคนประมาณสิบคน พวกเขาพยายามปีนขึ้นไปบนยอดพระเจดีย์ให้ได้ แต่ทุกคนปีนขึ้นไปได้สูงประมาณสองเมตรบ้าง อย่างมากได้สามเมตรเท่านั้น โดยมากเป็นคนจีน คนไทยมีประมาณสามคนเป็นผู้หญิงเสียเป็นส่วนมาก คนพวกนั้นเขาเหนื่อยหอบกันทุกคน เขาพยายามปีนขึ้นไปแต่ว่าปีนเท่าไรมันก็ไม่ขึ้น มันก็อยู่แค่นั้นแหละ พระเจดีย์นั้นผนังมันเรียบ

ไปหมดไม่มีที่เกาะ ตัวเราเองก็อยากจะขึ้นไปบนยอดพระเจดีย์เหมือนกัน แต่เราดูแล้วว่ายังไงมันก็ขึ้นไปไม่ได้แน่นอน แต่พอเรานึกอยู่ในใจว่าจะขึ้นให้ได้เท่านั้น ตัวของเราก็ขึ้นไปนั่งอยู่บนยอดพระเจดีย์แล้วไม่รู้ว่าขึ้นมาได้อย่างไร มีเราขึ้นมาได้คนเดียวเท่านั้น คนพวกนั้นก็พยายามตะกายกันขึ้นมาให้ได้ แต่มันก็ขึ้นมาไม่ได้ ตอนที่เราจะลงจากพระเจดีย์นั้น พอนึกว่าเราจะลงเท่านั้นเอง พระเจดีย์นั้นก็น้อมลงมาเหมือนกับกิ่งไม้ที่มันอ่อนๆ น้อมลงมาถึงพื้นดินเลย แล้วมีผู้ชายคนหนึ่งไม่รู้ว่ามาจากไหนอายุประมาณสามสิบปีในมือถือร่มสีแดงแล้วเขาก็กางร่มสีแดงคันนั้น แต่ว่าเขาหงายร่มแล้วบอกกับเราว่าให้เราก้าวขาลงมาที่ร่มของเขา เท่านั้นเอง แล้วเราก็ตื่นจากที่นอน ในขณะนั้นมันเป็นเวลาประมาณตีห้าครึ่งพอดี เพราะเราหันไปดูนาฬิกาบนหัวนอนที่เรานอนอยู่ แล้วเราก็ลุกขึ้นมาล้างหน้าเตรียมตัวออกไปบิณฑบาตนอกวัดเดินตั้งแต่ในวัดออกไปจนไปถึงสวางคนิวาสแล้วออกไปโรงเรียนเทคนิคสมุทรปราการแล้วเลี้ยวซ้ายมือขึ้นสะพานไปถึงบ้านของเราเพื่อไปรับบิณฑบาตที่บ้านของเราทุกวันเพื่อให้โยมพ่อและโยมแม่มาใส่บาตรแล้วก็เดินกลับวัด ใช้เวลาไปกลับประมาณหนึ่งชั่วโมงประมาณนี้แหละทุกวัน

ต่อมาในวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เราได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส ตัวของเราเองในตอนนั้นก็เคยพูดกับพระเพื่อนๆ ว่าใครมาเป็นเจ้าอาวาสวัดอโศการามนี้

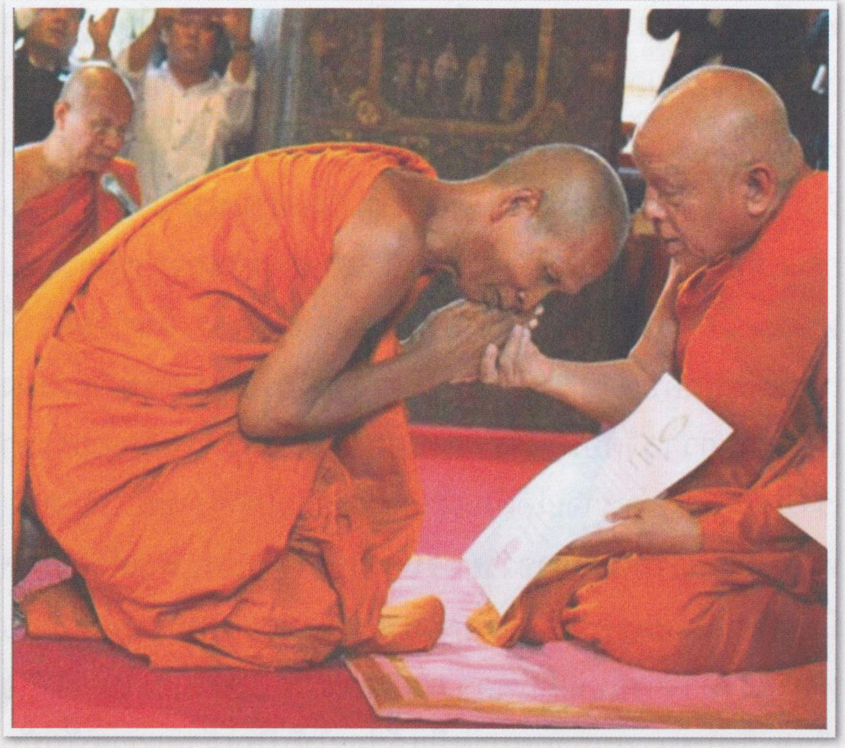

เหมือนกับตกนรกทั้งเป็น คนก็มาก พระ-เถร-เณร-ชี ก็มาก เรื่องก็มากตามกัน ในสมัยก่อนพระอุปัชฌาย์ของเรา (พระราชวรคุณ) ที่ท่านมาเป็นเจ้าอาวาสที่วัดอโศการามนี้ใหม่ๆ พระราชวรคุณเคยหอบบาตร-จีวรกลับไปวัดพระศรีมหาธาตุตั้งสองครั้งมาแล้วเหมือนกัน ทางวัดของเราต้องไปตามท่านกลับมาอยู่ที่วัดอโศการามทั้งสองครั้ง พระราชวรคุณท่านจึงกลับมาอยู่ที่วัดนี้ต่อไป การเป็นเจ้าอาวาสวัดอโศการามนี้ไม่ใช่ของง่ายนะครับคุณผู้อ่าน เราก็นอนคิดอยู่อย่างนี้ว่าถ้าเราเป็นเจ้าอาวาสแล้วเราคงได้รับความ

ทุกข์ใหญ่ทีเดียว เราควรจะปรึกษากับท่านพระอาจารย์บุญกู้ดีกว่า เพราะท่านเป็นอาจารย์ของเรา เราก็เลยชวนพระมหาศุภชัยไปหาท่านพระอาจารย์บุญกู้ด้วยกัน พอไปถึงเป็นเวลากลางคืนประมาณห้าทุ่มเห็นจะได้ เราก็กราบเรียนท่านว่า ท่านพระอาจารย์ครับ กระผมมีความทุกข์มาก ขอความกรุณาท่านพระอาจารย์ช่วยผมหน่อยครับ ท่านก็ถามเราว่าความทุกข์อะไรดึกๆ ดื่นๆ อย่างนี้ เราก็เลยพูดกับท่านว่า ท่านพระอาจารย์กรุณาช่วยรับตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดอโศการามหน่อยครับ แล้วท่านก็ถามเราว่าเรารู้ได้อย่างไรว่าเราจะได้เป็นเจ้าอาวาสวัดอโศการามนี้ เราก็ตอบท่านไปว่า ท่านพระอาจารย์ครับ การรักษาการแทนเจ้าอาวาสนี้แหละมันบอกชัดๆ อยู่แล้วครับ ผมคงเลี่ยงไม่พ้นแน่นอนครับ ท่านพระอาจารย์บุญกู้ก็พูดว่าท่านสามเรือน ท่านจะให้ผมตายเร็วๆ ใช่ไหม ผมอายุขนาดนี้แล้วจะให้เป็นเจ้าอาวาสนั้นมันไม่สมควรหรอกให้ผมอยู่สบายๆ ดีกว่านะ ถ้าท่านรักผมเป็นอาจารย์แล้วอย่าทำอย่างนี้เลยนะ ท่านพูดมาแบบนี้ เราฟังแล้วรู้สึกสะอึกเลยพูดอะไรไม่ออก เราก็ตอบท่านไปว่าก็ท่านพระอาจารย์อยู่กับท่านพ่อลีมานานเป็นทั้งพระเลขา เป็นทั้งลูกศิษย์ที่ใกล้ชิดเข้านอกออกในได้แล้วท่านอาจารย์ก็เป็นพระสงฆ์ในวัดอโศการามนี้ด้วย ท่านพระอาจารย์พูดอะไรทั้งพระ-เถร-เณร-ชี ในวัดทั้งหมดเขาก็จะทำตามทุกคนไม่มีใครขัด ส่วนผมนี่พูดอะไรใครเขาไม่ฟังและไม่ทำตามด้วยครับ ถ้าหากท่านพระอาจารย์รับเป็นเจ้าอาวาส

ท่านพระอาจารย์ไม่ต้องทำหรอกครับสั่งผมมา ผมจะทำทุกอย่างที่ท่านพระอาจารย์สั่ง แล้วท่านก็ตอบว่าเรื่องเป็นเจ้าอาวาสนี้ไม่ต้องมาพูดกับเรา ยังไงเราก็ไม่เป็น ท่านพูดแบบนี้เราก็พูดกับท่านพระมหาศุภชัยว่า ท่านมาเป็นเจ้าอาวาสที่วัดอโศการามนี้ดีกว่า เพราะว่าท่านรู้จักกับผู้ใหญ่ในกรุงเทพหลายรูป แล้วท่านก็มีความฉลาดเฉลียวมาก การพูดการจาก็น่าฟัง ต่อไปวัดอโศการามของเราก็จะมีแต่ความเจริญรุ่งเรืองมากขึ้น แล้วท่านพระอาจารย์บุญกู้ก็พูดขึ้นมาว่า ที่ออสเตรเลียมันนิดเดียวให้อาจารย์วิวัฒน์ไปอยู่ก็แล้วกัน ที่นั่นมันไม่สำคัญหรอก วัดอโศการามนี้สำคัญกว่า แล้วท่านพระมหาศุภชัยก็พูดว่า ท่านอาจารย์วิวัฒน์ไปอยู่ไม่ได้หรอกครับ เพราะท่านไม่ค่อยพูดแล้วจะคุมวัดได้อย่างไรครับ ตกลงท่านพระมหาศุภชัยก็ตอบว่า พระมหาสามเรือนนี่แหละพรรษาก็มาก ความรู้ก็พอที่จะเป็นเจ้าอาวาสได้ครับ ตกลงท่านพระอาจารย์บุญกู้กับพระมหาศุภชัยก็มีความเห็นตรงกันคือให้เราเป็นเจ้าอาวาสวัดอโศการามจนถึงทุกวันนี้

ต่อมาในวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๙ ซึ่งวันนั้นตรงกับวันสงกรานต์ทางวัดอโศการามได้จัดให้มีพิธีตามประเพณี เช่น การทำบุญตักบาตร ทำบังสุกุลแก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วมีการก่อพระเจดีย์ทราย ขนทรายเข้าวัดได้มีผู้ชายคนหนึ่งชื่อว่านายสมควร ทรัพย์เหลือ ได้มาจอดรถอยู่ที่บริเวณหน้ากุฏิ ซึ่งหน้ากุฏิของเราได้มีตำรวจมายืนอยู่พอดี นายสมควร จึงได้ถามตำรวจนายนั้นว่า

ในวัดนี้มีพระชื่อสำเรือนมั้ย ตำรวจนายนั้นจึงตอบว่าพี่ก็จอดรถอยู่หน้ากุฏิของท่านนี่ไง นายสมควรจึงได้เดินเข้ามาหาเราด้านในกุฏิแล้วก็พูดให้เราฟังว่า น้องของผมได้บอกกับผมว่าให้ผมพาไปไหว้พระเจดีย์ลอยน้ำหน่อย นายสมควรเล่าให้เราฟังว่าในขณะที่ผมกำลังอาบน้ำอยู่นั้น ท่านพ่อลีได้มาบอกกับผมว่าพระเจดีย์ลอยน้ำไม่ต้องไป ประเดี๋ยวไปวัดพ่อไปหาพระสามเรือนไปให้กำลังใจพระสามเรือนซึ่งเป็นสมภารในปฏิปทาของพ่อ เป็นสมภารองค์ต่อไปของพ่อ ไปดูธาตุขันธ์เขาหน่อย ไปให้กำลังใจ ผมก็เลยบอกกับน้องว่าไม่ไปแล้วพระเจดีย์ลอยน้ำ ไปหาพระสามเรือน ผมเขียนชื่อจดลงในโพยเขียนว่าพระสำเรือน ส เสือ สระอำ สำเรือน เราก็แปลกใจเหมือนกัน ทำไมเหตุการณ์จึงเกิดขึ้นแบบนี้ ตอนแรกๆ เราก็งงๆ เหมือนกันคิดว่าเราฝันไปหรือเปล่า แต่เราก็

ยังมิได้นอนหลับนี่หว่า เราก็ตกใจเหมือนกันในตอนแรกก็ไม่เชื่อว่าที่นายสมควรพูดนั้นจะเป็นความจริงหรือไม่ แล้วนายสมควรก็ได้ถวายปัจจัยให้ไว้กับเราประมาณหกร้อยกว่าบาท เมื่อโยมสมควรได้เล่าถึงเรื่องท่านพ่อลีให้กับเราฟังจนจบ ก่อนที่นายสมควรจะกลับเราจึงได้ขอเบอร์โทรศัพท์ของเขาเอาไว้เพื่อเป็นหลักฐานว่า เรื่องที่เกิดขึ้นเป็นความจริงไม่ใช่เราฝันหรือละเมอไป แล้วนายสมควรก็ลากลับไป

ในวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เราได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดอโศการาม และอยู่มาวันหนึ่ง พระเพื่อนๆ ของเราด้วยกันมาบอกเราว่า ท่านอาจารย์ครับอยู่ว่างๆ ให้ไปดูหมอไพ่ยิปซีดูกันเล่นๆ โยมคนนี้มีคนนิยมกันมาก มาดูไพ่ยิปซี เขาไปดูถึง

ต่างประเทศนะท่านอาจารย์ เขาดูแม่นมากนะ ท่านอาจารย์ไม่ต้องเสียเงินหรอก เป็นพระเขาไม่คิดเงินหรอกครับ แต่การดูหมอเราก็ไม่เชื่อถืออยู่แล้ว เมื่อเพื่อนพระด้วยกันมาชวน เราก็ลองไปดูกับเขา เขาก็พาเราไปหาหมอดูไพ่ยิปซี แต่ว่าหมอไพ่ยิปซีเขาเป็นผู้หญิง หมอไพ่ยิปซีเขาบอกกับเราว่า ท่านลองสับไพ่ให้ดูหน่อยซิ เราก็เลยสับไพ่ให้เขา เขาก็จับไพ่แล้วเขาสับไปสับมา เขาบอกกับเราว่าท่านได้เป็นเจ้าอาวาสวัดนี้ ท่านพ่อลีท่านเลือกให้มาเป็นเจ้าอาวาสเองไม่ใช่ใครเลือกให้มาเป็นเจ้าอาวาส เราก็เลยถามเขาว่าโยมรู้ได้อย่างไรว่าท่านพ่อลีเลือกให้เรามาเป็นเจ้าอาวาสวัดอโศการามนี้ เขาบอกเราว่าไพ่ยิปซีมันบอก เราก็ถามเขาว่าไพ่ยิปซีมันเป็นกระดาษมันพูดไม่ได้มันจะบอกได้อย่างไร ทำไมเราไม่ได้ยินเสียงมันพูด เขาบอกว่าไม่ใช่อย่างนั้นหมายถึงไพ่ที่ท่านสับไปสับมานั่นแหละมันขึ้นมาเป็นคู่ๆ กันเนื้อความของไพ่นี่แหละมันบอกตำแหน่งเจ้าอาวาสหรือผู้ที่ให้ตำแหน่งคือผู้ที่ศักดิ์สิทธิ์ในวัดนี้เป็นผู้เลือกให้มาเป็นเจ้าอาวาสวัดนี้

ต่อมาอีก ๑ ปี คือในวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เราก็ได้พบกับนายสมควร ทรัพย์เหลือ อีกครั้งหนึ่ง พอเราได้เห็นนายสมควรเราก็ชี้หน้าบอกกับนายสมควรว่า โยมรู้มั้ยว่าเราได้เป็นสมภารตั้งแต่ปีที่แล้ว นายสมควรได้เล่าให้เราฟังว่าวันนี้กำหนดการของเขาจะต้องไปอยุธยาเพื่อไปหาหลวงปู่เฉลิมแต่ก่อนหน้าวันที่ ๑๘ มีนา ท่านพ่อลีมาบอกกับเขาว่า เราจะให้

ท่านไปสมโภชสมภารของท่านซึ่งในตอนนั้นเขาบอกเขาไม่ทราบเลยว่าพระสามเรือนได้เป็นสมภารแล้ว เขาจึงไปเปิดดูในอินเทอร์เน็ตก็เลยทราบว่า ท่านพระสามเรือนได้ขึ้นเป็นสมภารองค์ต่อไปแล้ว เขาบอกว่าท่านพ่อลีมาบอกเขา เขาจึงได้รู้เรื่อง ดังนั้นเขาก็เลยเข้ามาที่วัดอโศการามเพื่อมาหาเรา

ในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๒ เราได้มีโอกาสเดินทางไปประเทศอินเดียไปที่สำนักแดนมหามงคลที่เชตวัน มีเจ้าสำนักเป็นแม่ชี ผู้คนทั่วไปเรียกว่าคุณแม่บงกช เราได้มีโอกาสพูดคุยกับโยมบงกชแล้วเขาได้พูดกับเราและกับทุกคนที่ไปพร้อมกันกับเราว่า เจ้าอาวาสองค์นี้ท่านพ่อลีเป็นคนเลือกของท่านเอง

คุณูปการต่อพระพุทธศาสนา

พระอาจารย์สามเรือน ปุญฺเณสโก ได้ถือข้อวัตร และปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างเคร่งครัด ท่านไม่สะสมวัตถุใดๆ ท่านถือปฏิบัติในข้อวัตร ให้เป็นตัวอย่างแก่ศิษยานุศิษย์ ด้วยการ

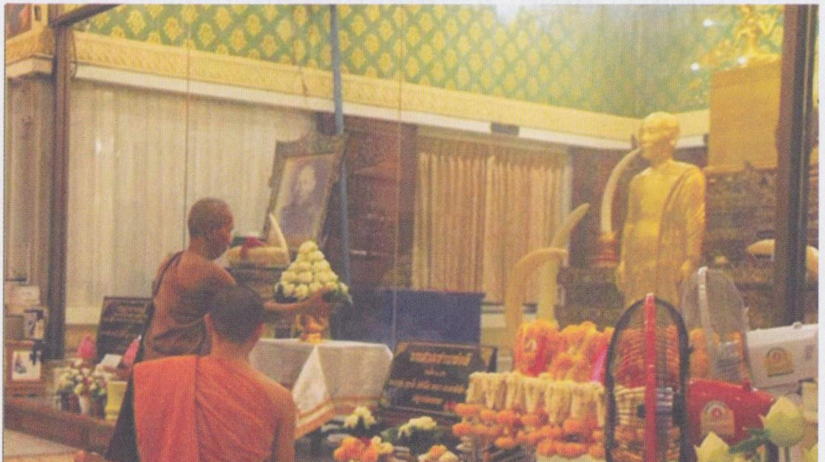

๑. เป็นผู้นำ เนสัชชิก ในทุกค่ำคืน เนสัชชิก ก็คือ การปฏิบัติเจริญภาวนาที่ถืออิริยาบถ ๓ แบบ คือการ นั่ง ยืน เดิน โดยเน้นการนั่ง และไม่นอน การถือปฏิบัติเนสัชชิกก็มีระดับความยาก-ง่ายอยู่ ๓ ขั้น สามารถเลือกสมาทานถือปฏิบัติกันตามกำลังดังนี้

- เนสัชชิกอย่างเคร่งครัด - ผู้ที่ปฏิบัติเนสัชชิกข้อนี้ จะใช้อุปกรณ์ที่ช่วยรั้งไม่ให้ร่างกายล้มลงนอนไม่ได้เลย เช่น ไม่ว่าจะพนักอิง ผ้ารัดเข่า และผ้ารัดตัว

- เนสัชชิกอย่างกลาง - ผู้ที่ถือปฏิบัติแบบนี้ใช้พนักพิง ผ้ารัดเข่า และผ้ารัดตัว ช่วยรั้งไม่ให้ร่างกายล้มตัวลงนอนได้

- เนสัชชิกอย่างหย่อน -
ใช้เครื่องรั้งร่างกายไม่ให้เอาตัวลงนอนได้ทั้งสามแบบข้างต้น ใช้หมอนอิงก็ได้ ใช้เก้าอี้ที่มีพนักหลังก็ได้ รวมทั้งใช้เก้าอี้ที่มีทั้งพนักหลังและพนักแขนทั้งสองข้างก็ได้

สำหรับผู้ที่สมาทานถือเนสัชชิกนั้น ไม่ได้ห้ามหลับอย่างที่หลายๆ ท่านเข้าใจไปแบบนั้น เพียงแต่ต้องไม่เอนหลังแตะพื้นเท่านั้น

๒. ท่านดำริและเน้นย้ำการพัฒนาจิตใจ โดยใช้หลัก ทาน ศีล ภาวนา ด้วยการอธิบาย และอบรมสั่งสอนพระภิกษุสงฆ์ รวมถึง

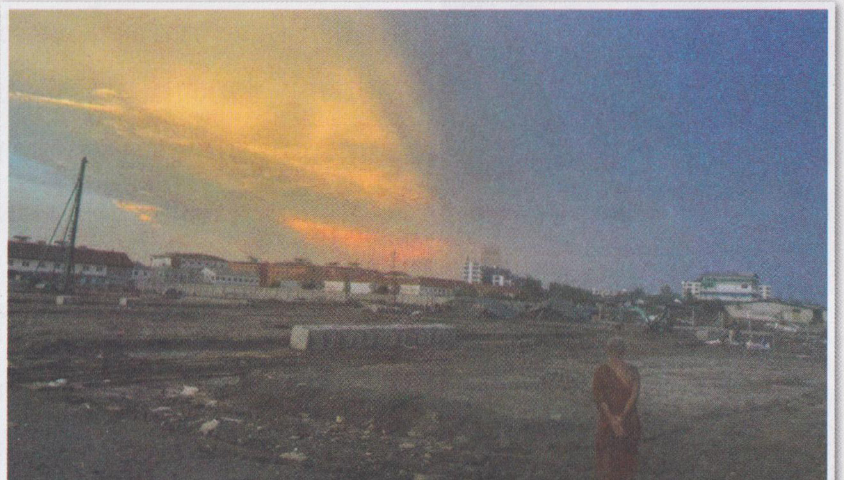

ฆราวาสที่เข้ามากราบสักการะ หรือ เมื่อทำการเทศนากรรมฐานในหลายๆ โอกาส

- **ทาน** การให้วัตถุสิ่งของเพื่อประโยชน์สุขแก่ผู้รับ
- **ศีล** ได้แก่ ความประพฤติทางกาย ทางวาจา ที่เป็นกุศล คือ ไม่เบียดเบียนบุคคลอื่นให้เดือดร้อน
- **ภาวนา** การอบรมจิตให้สงบ คือ สมถภาวนา ๑ และการอบรมให้เกิดปัญญา วิปัสสนาภาวนา ๑

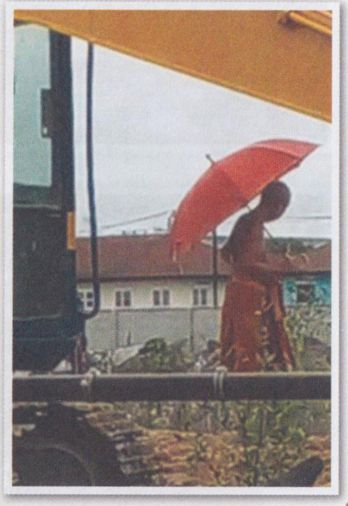

๓. ท่านไม่เน้นวัตถุนิยม แต่เน้นการปลูกต้นไม้ ซึ่งในการปลูกต้นไม้นั้นพระอาจารย์สามเรือนท่านได้เล็งเห็นถึงประโยชน์นานัปการในการให้พระ-ภิกษุสงฆ์ แม่ชี และฆราวาสร่วมกันปลูกต้นไม้ ดังนี้

- ต้นไม้ช่วยทำให้ร่างกายผ่อนคลาย
- เสริมสร้างสมาธิ ลดความเครียด
- มีคุณสมบัติช่วยในการรักษา ร่างกาย และจิต
- กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์
- ช่วยลดการเกิดอาการภูมิแพ้
- ช่วยฟอกอากาศให้บริสุทธิ์
- กระตุ้นพลังงานในร่างกาย ลดความอ่อนล้าของดวงตา

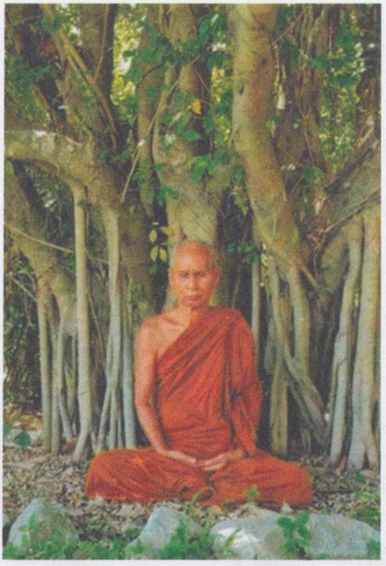

๔. เมื่อพระอาจารย์ได้ปลูกต้นไม้ ก็มักจะร่วมกับการสร้างทางเดิน เพื่อกายานุปัสสนา-สติปัฏฐาน-เดิน ก็คือ การสร้างทางเดินจงกรม เพื่อให้ผู้ปฏิบัติธรรม พระภิกษุสงฆ์ และฆราวาสได้ฝึกฝนการเดินจงกรม ซึ่งไม่ใช่การเดินชมธรรมชาติหรือเดินเพื่อการผ่อนคลายร่างกายหรือจิตใจ แต่การเดินจงกรมหมายถึงการเดินไปและเดินกลับอย่างมีสติ เพื่อปรับแต่งอิริยาบถฯ และอินทรีย์ให้มีความเสมอกัน

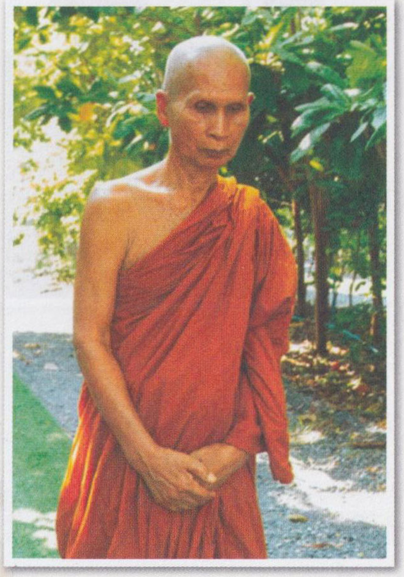

ขอขอบคุณ ภาพ ข้อมูล และคติธรรม จาก
เพจ วัดอโศการาม
เพจ ลูกศิษย์ท่านพ่อลี ธัมมธโร วัดอโศการาม
เฟซ คุณพัชรินทร์ จั่นทอง (ไร้ซึ่งตัวตน กุ้ง ไร้ตัวตน)
เฟซ Nontchai Asokaram (แป๊ป)
พี่ทราย กนิษฐา อ่วมน้อย

วิทยฐานะ
การผ่านการอบรม งานการศึกษา และการดำรงตำแหน่งทางคณะสงฆ์

การศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๒ สอบได้ นักธรรมชั้นเอก วัดอโศการาม
สำนักเรียนวัดอโศการาม

พ.ศ. ๒๕๒๒ สอบได้ เปรียญธรรม ๓ ประโยค
วัดบางขวาง สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร

การฝึกอบรม

พ.ศ. ๒๕๓๙ ผ่านการฝึกอบรมพระธรรมทูต
ไปต่างประเทศ รุ่นที่ ๒

พ.ศ. ๒๕๔๐ จบหลักสูตรโรงเรียนพระสังฆาธิการชั้นสูง
รุ่นที่ ๒๔

พ.ศ. ๒๕๕๑ หลักสูตรการอบรมครูสอนปริยัติธรรม
แผนกธรรม

พ.ศ. ๒๕๖๐ ผ่านการอบรมหลักสูตรพระสังฆาธิการ ระดับเจ้าอาวาส รุ่นที่ ๔๐ ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๖๐ ผ่านการอบรมหลักสูตรพระสังฆาธิการ ระดับเจ้าคณะตำบล รุ่นที่ ๒๑ ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๖๑ ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมเป็น พระกรรมวาจาจารย์คณะธรรมยุต รุ่นที่ ๒

พ.ศ. ๒๕๖๒ ผ่านการอบรมพระอุปัชฌาย์

ตำแหน่ง

ฝ่ายปกครอง

พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็น ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดอโศการาม

พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็น เจ้าคณะตำบลจังหวัดสมุทรปราการ (ธ)

พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็น ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดอโศการาม

พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็น เจ้าอาวาสวัดอโศการาม

พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็น พระอุปัชฌาย์

พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็น ที่ปรึกษาฝ่ายสงฆ์ของพุทธสมาคม จังหวัดสมุทรปราการ

พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็น พระวินยาธิการธรรมยุต จังหวัดสมุทรปราการ

พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็น ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอ
จังหวัดสมุทรปราการ (ธ)

ฝ่ายการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็น กรรมการสนามหลวงแผนกธรรม

พ.ศ. ๒๕๒๙ เป็น ครูสอนปริยัติธรรม

งานเผยแผ่

พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็น วิทยากรบรรยายในหัวข้ออบรม
จิตตภาวนา

สมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็น พระครูปลัดสุวัฒนญาณคุณ
วิบุลธรรมสุนทร บวรสังฆานุนายก
ฐานานุกรมใน พระพรหมวัชราจารย์
(พูนศักดิ์ วรภทฺทโก ป.ธ.๘)
วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร

ความชำนาญการ ทรงจำพระปาฏิโมกข์

ทำเนียบพี่น้อง ๑๐ คน

๑. นายสำรวย โคดสู้

๒. นางรินทร์ โคดสู้

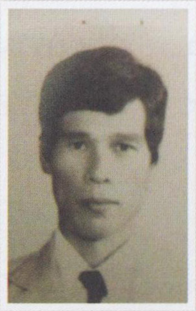

๓. นายฉลวย โคดสู้

๔. นายสามเรือน โคดสู้

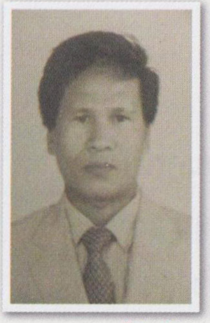

๕. นายณรงค์ โคดสู้

๖. นางสมพงศ์ โคดสู้

๗. น.ส.สัมพันธ์ โคดสู้

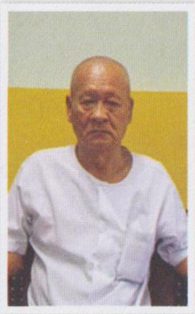

๘. นายสมพักต์ โคดสู้

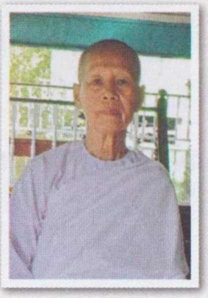

๙. น.ส.ลำพวน โคดสู้

๑๐. น.ส.ประไพร โคดสู้

คติธรรม และข้อคิด
จากหลวงตาสามเรือน

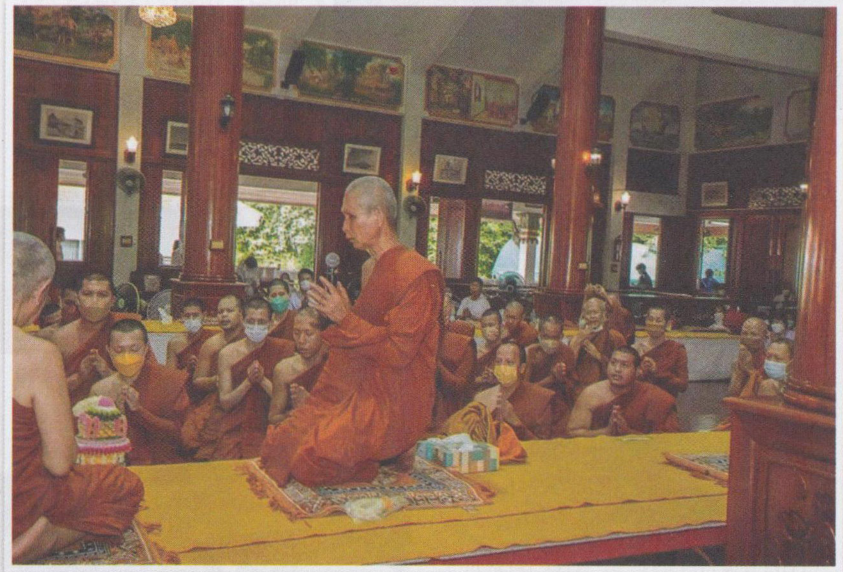

"อันความดี มีค่า กว่าความสวย
ดีอำนวย อวยสุข ทุกสมัย
ส่วนความสวย เสื่อมทราม ไปตามวัย
ความดีไซร้ คงแต่ดี ไม่มีแปร"

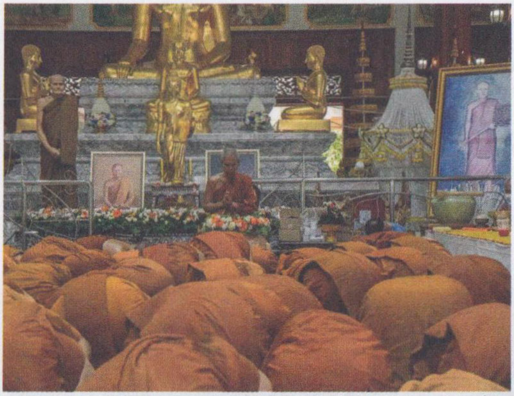

การยืน

ไม่ต้องยืนให้สูง
ไม่ต้องยืนให้เด่น
ขอให้ยืนให้เป็น
แล้วไม่ล้มก็พอ.

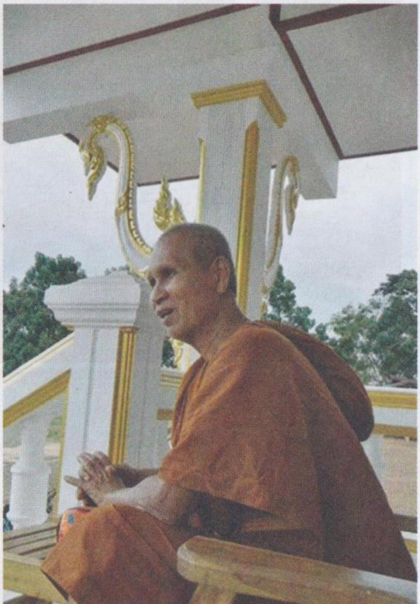

ถึงกายแพ้ แต่ว่าใจยังไม่แพ้
ยังไม่แก่เจ็บตาย ตามกายหนา
ถึงกายนี้ มันจะเน่า เราก็ลา
ไปสวรรค์ ชั้นฟ้า นิพพานเอย

ขันติธรรม

"ของสกปรกมีกลิ่นเหม็นเน่า กระเด็นมาถูกตัวของเรา
ก็ไปเอาน้ำที่สะอาดมาล้าง จึงจะสะอาดหมดจด
ความชั่วช้าของคนอื่น ที่ทำด้วยกาย วาจา ใจ สิ่งเหล่านี้
กระเด็นมาถูกตัวของเรา จะเอาอะไรมาเช็ด มาถู มาซัก
มาฟอก ก็ไม่หาย ต้องเอาพระธรรมมาล้าง คือขันติธรรม
ความอดทน คือ อย่าไปโต้ตอบ แล้วความชั่วทั้งหลาย
ก็ไม่สามารถจะมาถึงตัวของเราได้"

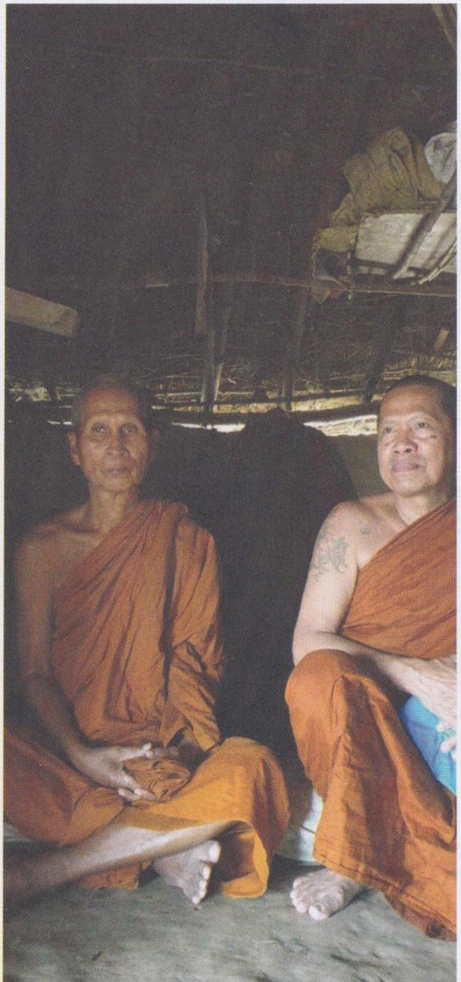

ตายเล่น ตายจริง

"ตายเน่า ตายเหม็น
แบบนี้เรียกว่าตายเล่นๆ
ไม่ใช่ตายจริงๆ
เพราะตายแบบนี้
ต้องกลับมาเกิดอีก
เพราะมีกิเลส
จึงไม่พ้นความทุกข์
ตายจริงๆ
ต้องตายหมดกิเลส
เข้าพระนิพพาน
จึงหมดทุกข์
ไม่ต้องกลับมาตายใหม่"

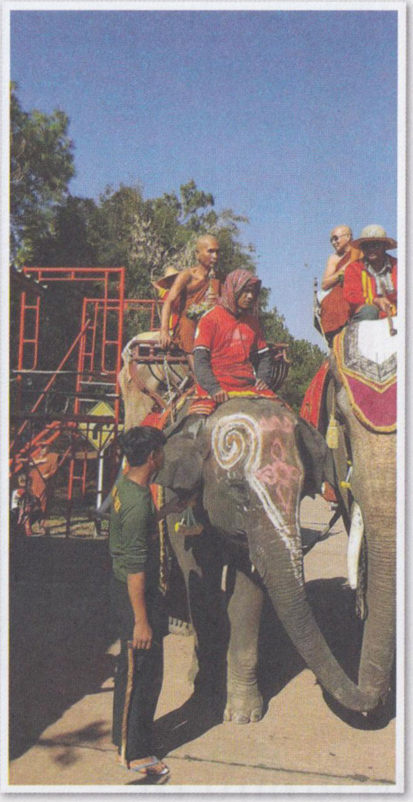

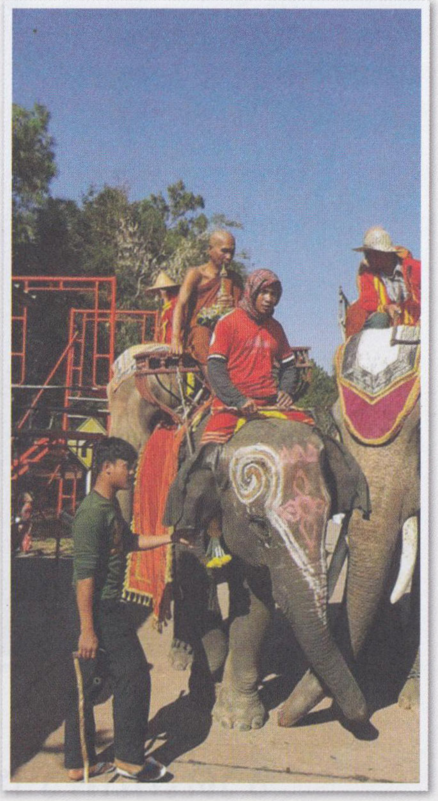

เอียง เพราะรัก ก็โฉด

เอียง เพราะโกรธ ก็ชั่ว

เอียง เพราะหลง ก็มั่ว

เอียง เพราะกลัว ก็หม่นไหม้.

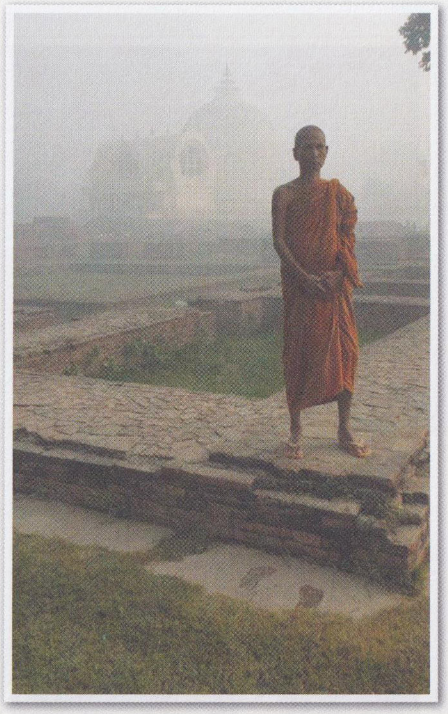
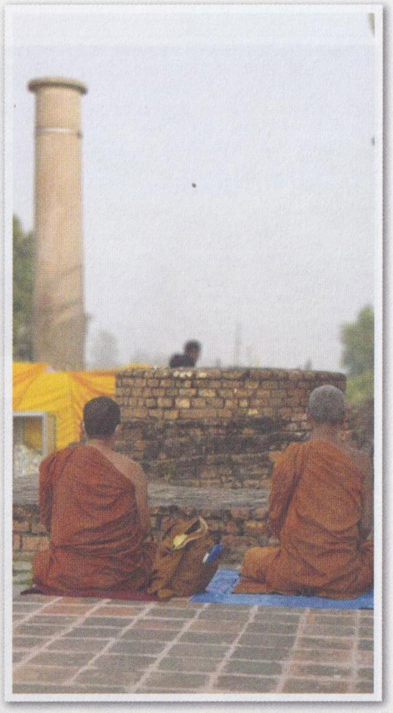

“ชีวิตใกล้ความตายทุกนาที
ทำความดีแล้วหรือยัง
ชีวิตใกล้ความตาย
ทุกลมหายใจทำอะไรอยู่
นึกถึงความตาย สบายใจ
ไร้โรคาอายุยืน”

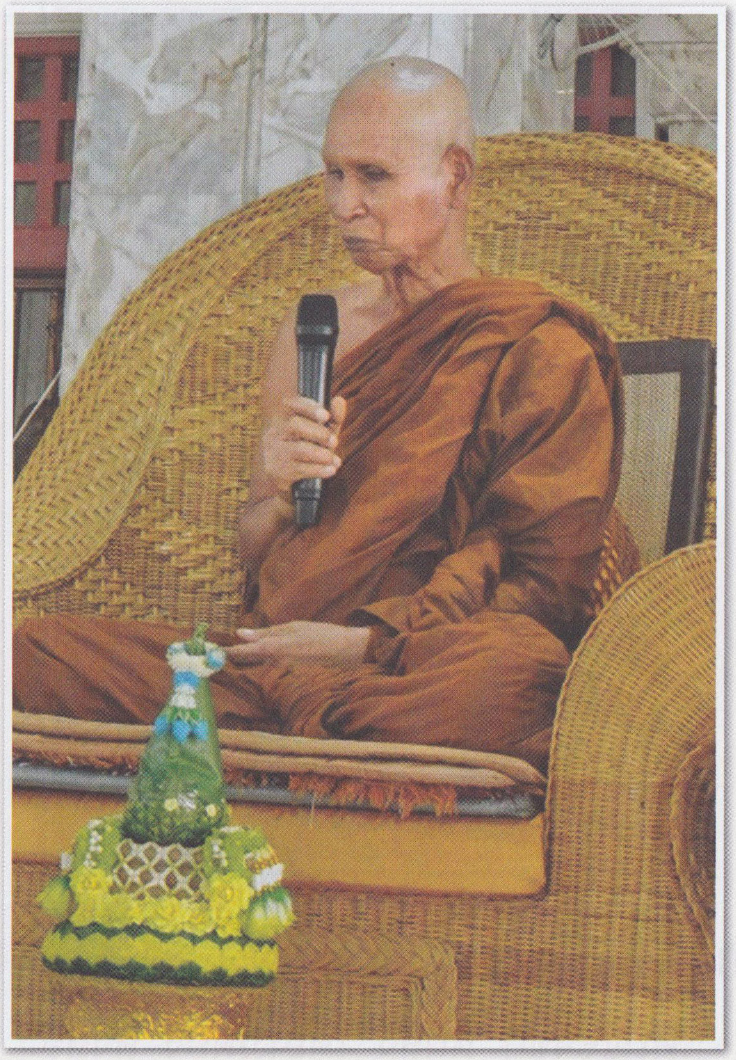

ความเหม็นของคนอื่น เราไม่ชอบ แต่ของเราไม่เป็นไร
เหมือนผ้านุ่งห่มของคนอื่นเหม็น เราไม่ชอบ
ของเราเองไม่เป็นไร

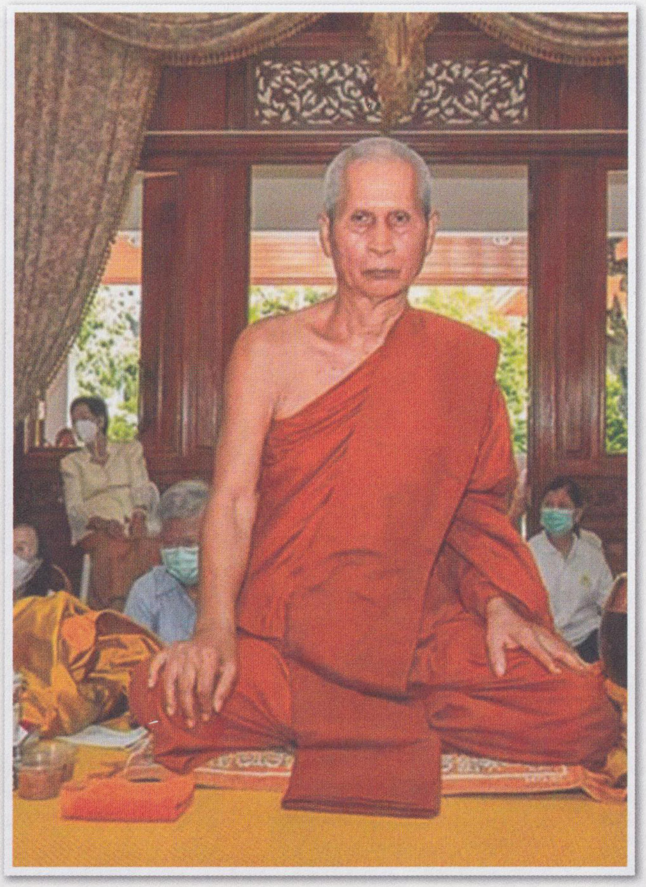

เป็นหัวหน้าที่ไม่ดี ถ้าบ้าอำนาจ จะขาดคนรัก

คนแช่งชัก หักลง โดยไม่ต้อง สงสัย

หัวหน้าที่ดี เราจะไม่เหยียบ หัวใคร

แต่เราจะ นั่งอยู่ใน ใจของคน

ทุกข์มีเพราะยึด ทุกข์หลุดเพราะปล่อย

ทุกข์มีเพราะยึด คือ ผู้นั้นอยู่ในอำนาจ
ของทุกข์ แล้วแต่กิเลส คือ
โลภะ โทสะ โมหะ จะพาไป

ทุกข์หลุด เพราะปล่อย คือ ผู้นั้น อยู่เหนือทุกข์
คือ โลภะ โทสะ โมหะ
ก็ไม่มาครอบงำ ย่ำยี ผู้นั้นได้

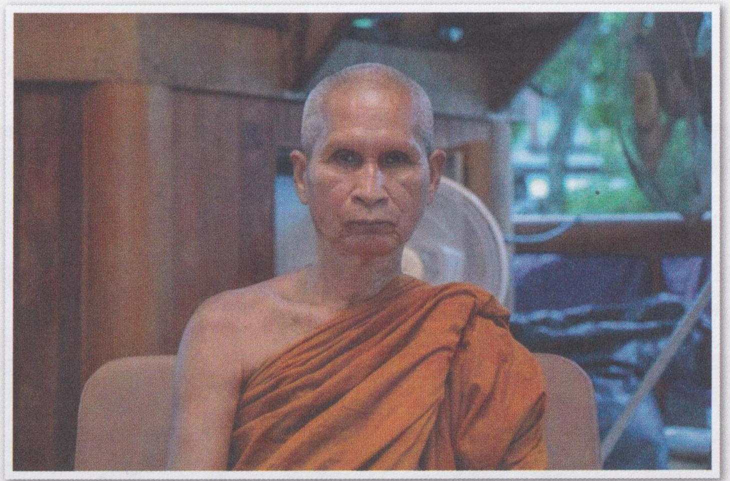

ผู้ปฏิบัติธรรม มีความสุข กับการให้
ผู้ปฏิบัติเทียม มีความสุข กับการเก็บ
ผู้ปฏิบัติธรรม จะพูดสิ่งที่เกิดขึ้น กับการปฏิบัติ
ผู้ปฏิบัติเทียม จะพูดจากตำรา ไม่ได้เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ
ผู้ปฏิบัติธรรม จะปฏิบัติบูชา พระพุทธเจ้า
ผู้ปฏิบัติเทียม จะบูชาวัตถุแทนการปฏิบัติ
ผู้ปฏิบัติธรรม จะสมถะ สันโดษ
ผู้ปฏิบัติเทียม จะมีความเป็นอยู่ และความครอบครอง ดุจดังพระราชา
ผู้ปฏิบัติธรรม จะมีความเป็นอยู่เป็นธรรมชาติ ไม่สร้างภาพ
ผู้ปฏิบัติเทียม จะเก่งในการสร้างภาพ

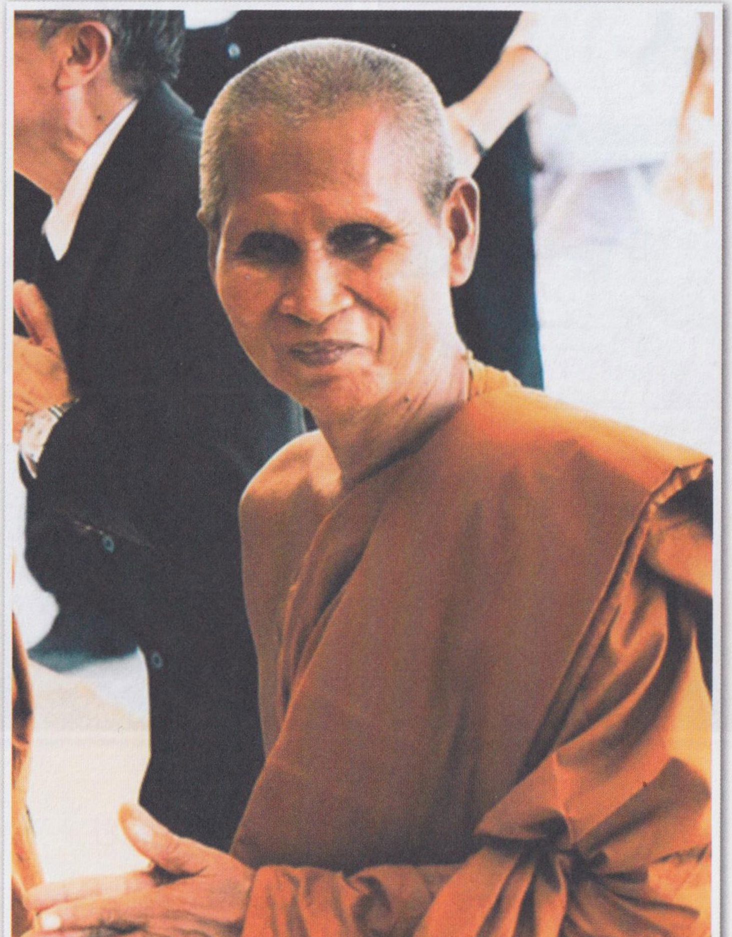

ผู้ใดทำใจให้ถึงความเป็นกลางได้
ผู้นั้นจักพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

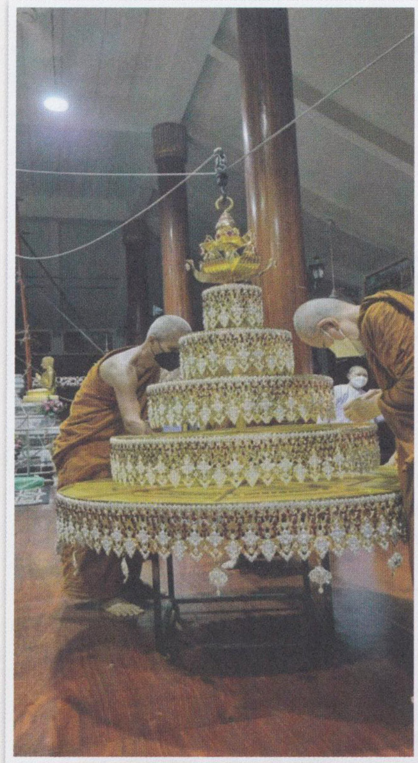

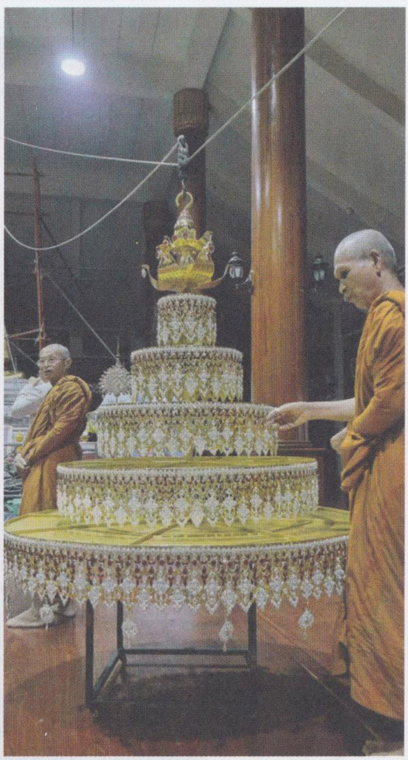

ผู้สมบูรณ์ด้วยความละอาย
และความกลัวต่อความชั่ว
ผู้มั่นอยู่ในธรรมอันบริสุทธิ์
เรียกว่า เทวธรรม
บุคคล ผู้มีกาย วาจา ใจ สงบเรียบร้อย
เรียกว่า สัปบุรุษ

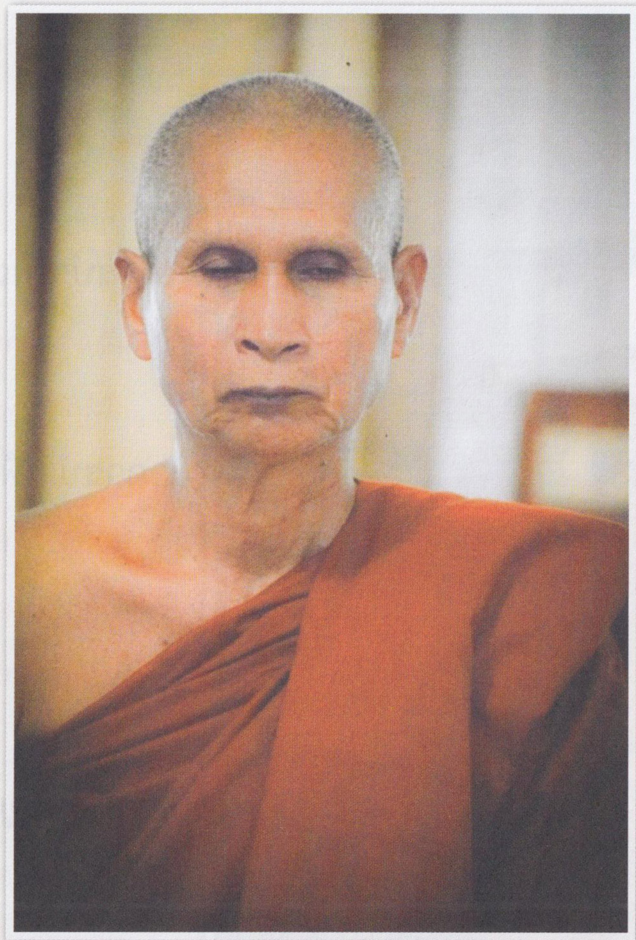

บัณฑิต เห็นดีเป็นดี เห็นชั่วเป็นชั่ว
คนพาล เห็นดีเป็นชั่ว เห็นชั่วเป็นดี
สุขที่ได้จากการทำชั่ว เหมือนกินขนมเจือยาพิษ
สุขที่ได้จากการทำดี เหมือนกินยาทิพย์โอสถ

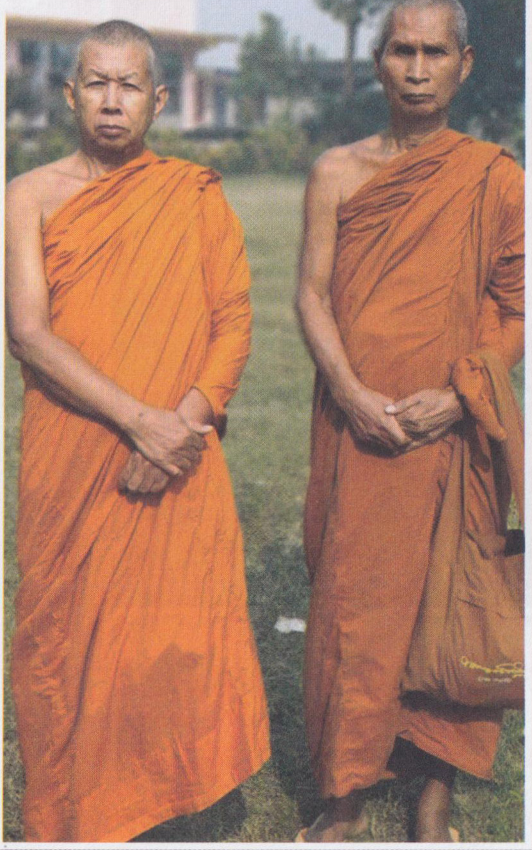

การบำเพ็ญทาน

เท่ากับเราหาทรัพย์ไว้

ให้ตัวของเรา

การบำเพ็ญศีล

เท่ากับเราสร้าง

ร่างกายของเรา

ให้เป็นคนสมบูรณ์

ไม่พิการ ง่อย

การบำเพ็ญภาวนา

เท่ากับเรา สร้างจิต

ของเราให้เป็น

คนสมบูรณ์

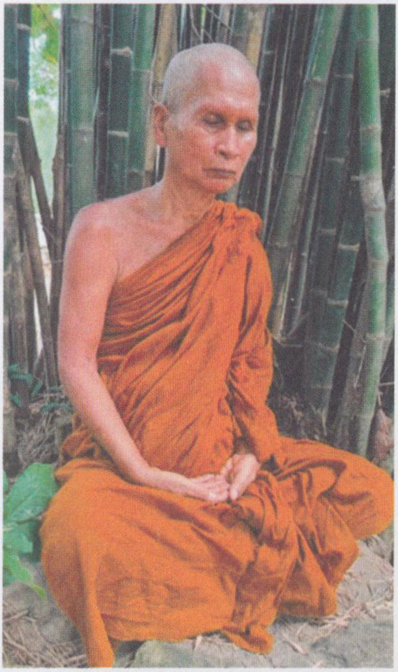

การภาวนาเป็นยอดของบุญ
ไม่ต้องลงทุนอะไรมาก
เพียงแต่นั่งให้สบาย
สละกายบูชาพระพุทธเจ้า
สละเวลาบูชาพระธรรม
สละใจบูชาพระสงฆ์

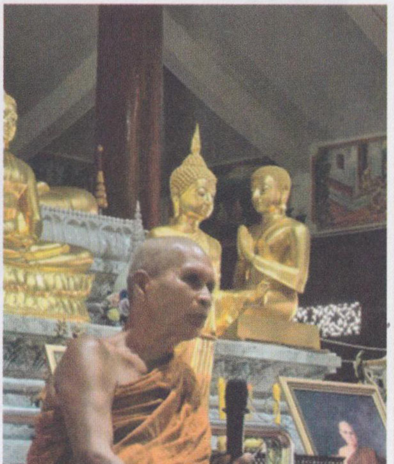

ความอัศจรรย์ใจของคำพูด

"เกิดเป็นคนเหมือนกัน
แต่ไม่เหมือนกัน"
"มีปากเหมือนกัน
แต่ไม่เหมือนกัน"
"พูดเหมือนกัน
แต่ไม่เหมือนกัน"

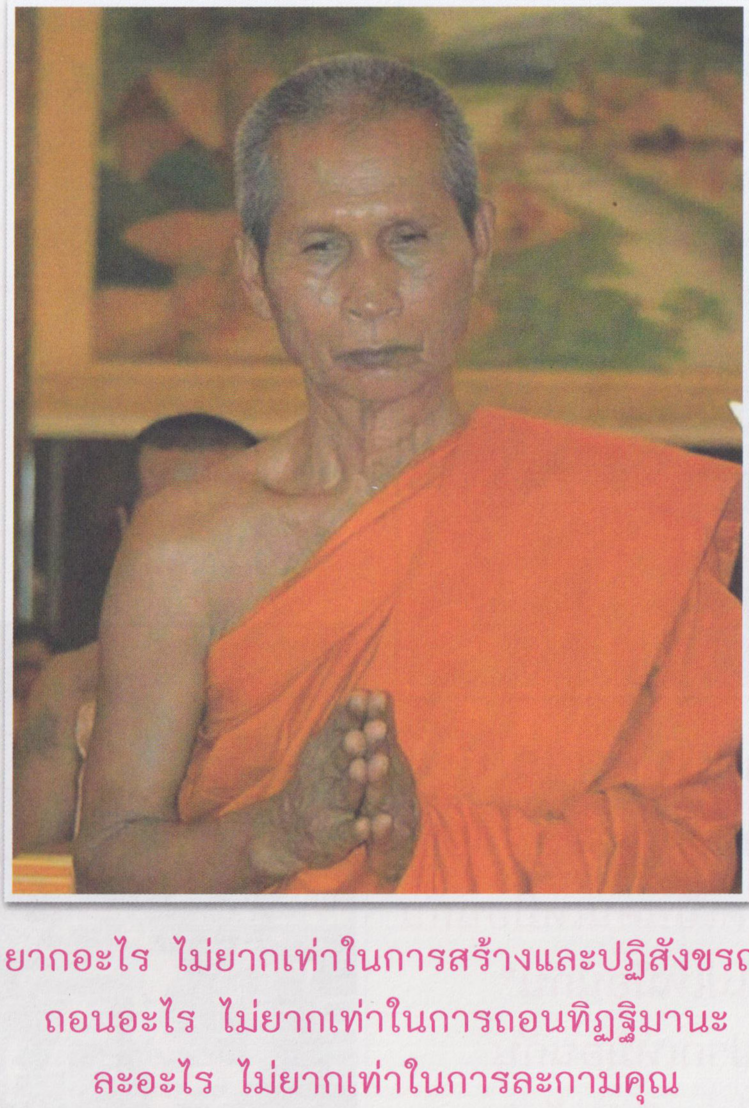

ยากอะไร ไม่ยากเท่าในการสร้างและปฏิสังขรณ์
ถอนอะไร ไม่ยากเท่าในการถอนทิฏฐิมานะ
ละอะไร ไม่ยากเท่าในการละกามคุณ
บุญอะไร ไม่ยากเท่าในบุญบรรพชา
หาอะไร ไม่ยากเท่าในการหาตน
จนอะไร ไม่ยากเท่าจนปัญญา

ขุมทรัพย์มี ๔ อย่าง

๑. ขุมทรัพย์อยู่กับที่

๒. ขุมทรัพย์เดินได้

๓. ขุมทรัพย์อยู่ในตัว

๔. ขุมทรัพย์ติดตัวไป

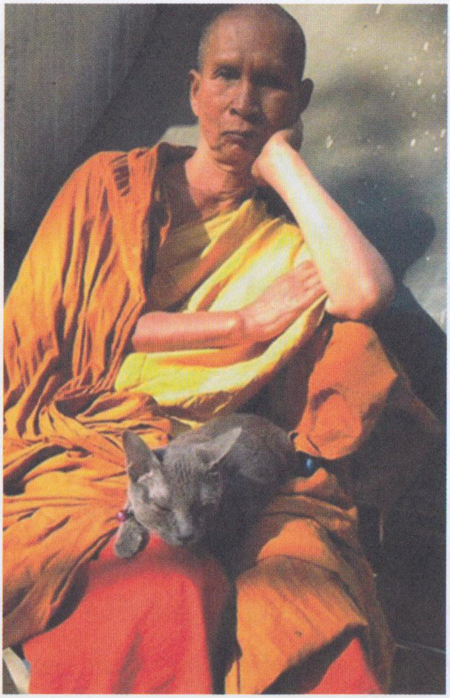

๑. ขุมทรัพย์อยู่กับที่ ได้แก่ที่ดิน บ้านเรือน ต้นไม้ แก้วแหวนเงินทอง เป็นต้น

๒. ขุมทรัพย์ที่เคลื่อนที่ได้ ได้แก่ ช้าง ม้า โค กระบือ สิ่งที่มีชีวิตที่ขายเป็นเงินเป็นทองได้

๓. ขุมทรัพย์อยู่ในตัว ได้แก่ วิชาความรู้ที่เราเรียนมาประกอบอาชีพเลี้ยงชีวิตของเรา

๔. ขุมทรัพย์ติดตัวไป ได้แก่บุญกุศลที่เราทำให้มีขึ้น เกิดขึ้น มีทาน ศีล สมาธิ ภาวนา เป็นต้น จนถึงเข้าสู่พระนิพพาน

รายนามผู้ร่วมจัดพิมพ์

บริษัท ดับบลิว เอ เอส แอ๊ด เซอร์วิส จำกัด	๔๐๐ เล่ม
คุณแม่จินตนา โดดสู้	๑๐๐ เล่ม
คุณวิลักษ์ - คุณนวลวรรณ - คุณทศพิช - คุณราชธรรม ธีรปัญญาวัฒน์	๒๐๐ เล่ม
คุณรสสุคนธ์ โฆษิตศรีสุธนา - คุณกิตติยา โดดสู้	๑๗๗ เล่ม
คุณวิรัช - คุณสุดใจ - คุณภาณุพงศ์ กิจดำรงตระกูล	๒๕ เล่ม
อาจารย์กวีวุฒิ ขจรเกียรติพัฒนา สถาบันกวดวิชา กวีแมท	๒๐ เล่ม
คุณน้ำอ้อย เพิ่มปลิก	๑๐ เล่ม
คุณมุกดา - คุณสมชาย - คุณธีรวินท์ กฤษฎิ์กิติพศ แทนรัตน์	๑๐ เล่ม
คุณสุนีย์ - คุณธนศักดิ์ - คุณสุรพันธ์ - คุณกมลพรรณ พ่วงวิจิตร	๑๐ เล่ม
คุณวชิรา วชิยานุวัติ	๑๐ เล่ม
คุณจิตอารีย์ โอเจริญ และครอบครัว	๑๐ เล่ม
คุณกิตติพงษ์ แย้มชุติ	๙ เล่ม
คุณอมลวรรณ โดดสู้	๕ เล่ม
คุณอุไร ทานประสิทธิ์	๕ เล่ม
คุณจันทร์แรม เสถียรดี	๕ เล่ม
คุณเพ็ญแข รัตนชัชวาลกุล	๔ เล่ม
ยอดรวมทั้งหมดจำนวน	**๑,๐๐๐ เล่ม**

พิมพ์ที่ : เลี่ยงเชียง 105/95-96 ถนนประชาอุทิศ ซอย 45 บางมด ทุ่งครุ กทม. 10140
ติดต่องานพิมพ์ : 02-427-0989, 089-619-5891 (คุณไพยนต์)

“หงส์ทองคู่ อีกตัวหนึ่งอยู่ อีกตัวหนึ่งไป
ผู้ใดจับหงส์ทองได้ ผู้นั้นเป็นผู้วิเศษ”

“ภาวนา พุทเข้า โธออก”

วัดอโศการาม

ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ